

ปัญหาการฝึกวิชาชีพในปัจจุบันและแนวทางการแก้ปัญหาจากความคิดเห็น ของอาจารย์ผู้สอนจำแนกตามสาขาวิชาชีพ

ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิดที่ผู้สอนแสดงความคิดเห็นในด้านปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อการฝึกวิชาชีพของคนพิการ มีสาระส่วนใหญ่สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ที่นำเสนอแล้ว ดังนี้

1. สาขาช่างอุตสาหกรรม

1) ปัญหาด้านอาจารย์ผู้สอน

ปัญหาที่อาจารย์ผู้สอนสาขาช่างอุตสาหกรรมให้ความสำคัญคือเรื่องของการขาดทักษะด้านการสอนวิชาชีพ ดังที่อาจารย์ท่านหนึ่งแสดงความคิดเห็นว่า “...ครูผู้สอนหลายคนศึกษามาทางด้านเทคนิควิชาชีพ แต่ขาดความรู้ด้านการสอน...” นอกจากนี้ยังขาดการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง ดังตัวอย่างความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนได้แก่ “...ขาดเทคนิคการตรวจซ่อมใหม่ในเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็วของโลก...” และ “...ไม่มีความรู้ความสามารถตามได้ทันเหตุการณ์หรืออุปกรณ์เครื่องใช้ใหม่ๆ...”

นอกจากปัญหาการขาดการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่องแล้วครูผู้สอนยังมีปัญหาเรื่องของการปรับตัวให้เข้ากับผู้เรียน อาจเนื่องมาจากการที่ผู้สอนเป็นคนปกติแต่ต้องสอนนักเรียนที่มีสภาพพิการ โดยมีความคิดเห็นดังนี้ “...การเข้าใจพื้นฐานผู้เรียนน้อยไป ต้องเข้าใจคนพิการและมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับชุมชน ผู้ปกครองนักเรียนด้วย...”

ปัญหาเกี่ยวกับการสื่อสารกับผู้เรียนก็นับเป็นปัญหาหนึ่งที่อาจารย์ผู้สอนให้ความสำคัญ โดยเฉพาะกรณีที่ต้องใช้ศัพท์เทคนิคขั้นสูงในการเรียนการฝึกวิชาชีพจะเป็นปัญหามาก ซึ่งถ้าผู้เรียนไม่มีพื้นฐานมาก่อน หรือผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้ที่แตกต่างกัน ทำให้การสื่อสารระหว่างการเรียนการฝึกวิชาชีพไม่มีประสิทธิภาพ

ปัญหาที่สำคัญโดยตรงกับอาจารย์ผู้สอนก็คือเรื่องของความไม่มั่นคงในอาชีพ ดังที่อาจารย์ผู้สอนแสดงความคิดเห็นว่า “...อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่จะเป็นอัตราจ้างซึ่งหลักไม่ดีพอ

ถ้ามีทางให้เลือกเขาก็จะไป...” และ “...คำตอบแทนไม่ตรงตามวุฒิครูผู้สอน และพื้นฐานความรู้แต่ละคนไม่เท่ากัน...” นอกจากนี้ยังมีปัญหาการขาดแคลนผู้สอนในวิชาชีพที่ตนเองสอนด้วย

ปัญหาสุดท้ายเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอนก็คือปัญหาการจัดสรรหรือวางตัวบุคลากรผู้สอนให้สอนในวิชาชีพที่ไม่ตรงกับความรู้ความสามารถ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์ผู้สอนมีน้อยไม่เพียงพอทางศูนย์ฝึกวิชาชีพจึงให้สอนในสาขาวิชาชีพอื่น ๆ ด้วย

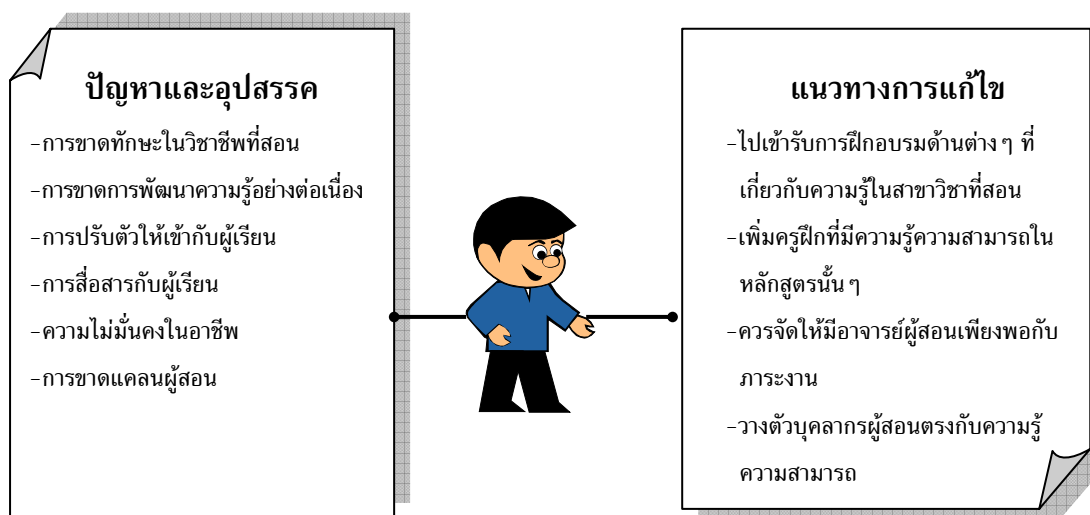
แนวทางแก้ไข

จากปัญหาด้านผู้สอนนั้น อาจารย์ผู้สอนได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้

ด้านการพัฒนาความรู้ อาจารย์ผู้สอนเสนอแนวทางแก้ไขโดยให้ทางศูนย์ฝึกวิชาชีพส่งอาจารย์ไปเข้ารับการฝึกอบรมด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความรู้ในสาขาวิชาที่สอนเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะในวิชาชีพที่สอน โดยแสดงความคิดเห็น ตัวอย่างเช่น “...ควรมีการส่งอาจารย์ไปอบรมในที่ที่เปิดอบรมตามวิชาชีพนั้น ๆ...” และ “...ควรจัดให้มีการอบรมสาขาวิชาชีพของอาจารย์เพื่อให้ทันยุคทันสมัย อย่างน้อยปีละครั้ง...” นอกจากนี้ผู้สอนยังได้เสนอแนวทางการพัฒนาความรู้ในเรื่องของเทคนิคการสอนและนิเทศการสอน รวมทั้งประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนเทคนิคการสอน

ในเรื่องของการแก้ไขปัญหาคาดแคลนอาจารย์ผู้สอนนั้น อาจารย์ผู้สอนได้เสนอแนวทางแก้ไขว่า ควรจัดให้มีอาจารย์ผู้สอนมีพอกับความต้องการของรายวิชาเพราะเนื้อหาวิชามากแต่อาจารย์ผู้สอนมีน้อย และเห็นว่าแต่ละแผนกควรมีครูผู้สอนอย่างน้อย 2 คน

ส่วนด้านความมั่นคงในด้านอาชีพของอาจารย์ผู้สอนนั้น อาจารย์ผู้สอนเสนอแนวทางแก้ไขด้านเศรษฐกิจ อาทิ “...จ่ายค่าตอบแทนให้ตรงตามวุฒิครู เพราะถ้าเงินเพิ่มอะไรต่าง ๆ ก็คงจะดีขึ้น...” นอกจากนี้ยังได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาการจัดสรรหรือวางตัวบุคลากรผู้สอนตรงกับความรู้ความสามารถ ดังตัวอย่างความคิดเห็นของอาจารย์ท่านหนึ่งว่า “...การกำหนดหน้าที่เป็นครูผู้สอนต้องคำนึงถึงความรู้ความสามารถและตรงตามสาขาวิชาชีพ (ผู้บริหารสมควรเข้าใจกับกระบวนการเรียนการสอน)...”

ภาพที่ 30 ปัญหาอุปสรรคด้านอาจารย์ผู้สอนช่างอุตสาหกรรม และแนวทางการแก้ไขปัญหา

2) ปัญหาด้านผู้เรียน

ปัญหาด้านร่างกาย

ผลการวิเคราะห์พบว่าปัญหาของผู้เรียนที่อาจารย์ผู้สอนประสบนั้นส่วนมากเป็นเรื่องความพิการของผู้เรียนที่เป็นอุปสรรคสำคัญในการฝึกวิชาชีพ โดยเฉพาะผู้เรียนที่เป็นอัมพาต พิการระดับรุนแรง ผู้เรียนที่มีปัญหาความพิการที่มือและแขนจะมีปัญหามาก เนื่องจากสาขาวิชาช่าง อุตสาหกรรมนั้นจำเป็นต้องใช้นิ้วมือและแขนในการจับอุปกรณ์ และเครื่องมือ เครื่องจักรต่าง ๆ ดังนั้นถ้ามีมือหรือแขนที่พิการมากก็จะเป็นปัญหาในการฝึกวิชาชีพ ดังตัวอย่างความคิดเห็นของผู้สอนเช่น “...ปัญหาอุปสรรคของผู้พิการที่เรียน เกิดจากการเคลื่อนไหว เช่น พิการท่อนล่าง, แขนลีบอ่อนแรง...” และ “...ผู้ที่พิการมือส่วนใหญ่จะมีปัญหาในวิชาชีพช่างอิเล็กทรอนิกส์...”

แนวทางแก้ไข

จากปัญหาด้านร่างกายของผู้เรียนนั้น อาจารย์ผู้สอนได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้

การแก้ไขสภาพความพิการของผู้เรียนนั้นในเบื้องต้นอาจารย์ผู้สอนอยากให้นักพิการที่เข้ามารับการฝึกวิชาชีพได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายของตนเองให้พร้อมก่อนที่จะเข้ารับการฝึกวิชาชีพ ดังตัวอย่างความคิดเห็นของผู้สอนว่า “...ควรได้รับการรักษาพยาบาลก่อนเข้ารับการฝึก มีความรู้ในการดูแลรักษาสุขภาพ...” และ “...ผู้พิการเองจะต้องเตรียมตัวเองมาก่อนเรื่องการใช้เครื่องมือเพื่อให้เกิดทักษะมาก่อน...” ที่สำคัญผู้เรียนจะต้องเลือกเข้ารับการฝึกวิชาชีพที่มีความเหมาะสมกับสภาพความพิการของตนเอง ซึ่งอาจารย์ผู้สอนจะเป็นผู้ให้ความรู้และแนะนำแนวทางให้กับผู้เรียน ดังที่ผู้สอนท่านหนึ่งแสดงความคิดเห็นว่า “...ให้ความรู้และแนะนำกับคนพิการให้เลือกเรียนวิชาชีพที่เหมาะสมกับร่างกายของตนเอง...”

นอกจากการแก้ไขปัญหาค่าความพิการทางด้านร่างกายด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพแล้ว อาจารย์ผู้สอนยังให้ความคิดเห็นว่าสามารถแก้ไขปัญหาค่าความพิการทางกายได้โดยใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ช่วยให้การใช้มือ แขน และขาดีขึ้น หรือปรับปรุงและดัดแปลงอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการฝึกวิชาชีพให้เข้ากับสภาพความพิการของผู้เรียน ดังที่อาจารย์ผู้สอนแสดงความคิดเห็นไว้ว่า “...ควรมีความร่วมมือทางด้านการแพทย์เพื่อปรับสภาพ และศูนย์ควรมีการทำกายอุปกรณ์เทียมได้...” และ “...ควรมีอุปกรณ์ช่วยเหลือในการฝึกอาชีพ...” นอกจากนี้อาจารย์ผู้สอนยังได้เสนอแนวทางการปรับตัวด้านสภาพร่างกายโดยใช้บุคคลต้นแบบซึ่งได้แก่ เพื่อน ๆ และผู้เรียนรุ่นพี่ที่มีประสบการณ์จนสามารถให้คำแนะนำเกี่ยวกับการปรับสภาพร่างกายให้เข้ากับการฝึกวิชาชีพได้เป็นอย่างดี

เรื่องของปัญหาค่าความหลากหลายของสภาพความพิการผู้เรียนที่เข้ามารับการฝึกวิชาชีพซึ่งบางรายมีสภาพร่างกายไม่เหมาะสมที่จะเรียนนั้น อาจารย์ผู้สอนได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาค่าควรมีการคัดเลือกคนพิการเข้ารับการฝึกและให้มีการทดสอบก่อนให้เข้ารับการฝึกวิชาชีพ ตัวอย่างความคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาดังกล่าว “...ต้องคัดเลือกผู้พิการเพื่อฝึกวิชาชีพตามแผนนั้น ๆ เพราะจะมีปัญหามาก...” และ “...ต้องมีการทดสอบความสามารถของผู้เรียนก่อนเข้ารับการฝึกอาชีพ...”

ปัญหาความรู้พื้นฐาน

นอกจากปัญหาด้านร่างกายที่พิการของผู้เรียนแล้วอาจารย์ผู้สอนยังมีปัญหาสำคัญเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานของผู้เรียนอีกด้วยเนื่องจากหลักสูตรวิชาชีพช่างอุตสาหกรรม กำหนดคุณสมบัติของผู้เรียนไว้ตั้งแต่ประถมศึกษาปีที่ 6 แต่ผู้ที่เข้ามาเรียนบางคนจบมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ดังนั้นเมื่อมีผู้เรียนที่มีระดับความรู้พื้นฐานไม่เท่ากันมาเรียนฝึกวิชาชีพทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างคนมีพื้นฐานความรู้ดีกับคนที่มีพื้นฐานความรู้ไม่ดี

แนวทางแก้ไข

จากปัญหาด้านความรู้พื้นฐานของผู้เรียนนั้น อาจารย์ผู้สอนได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาโดยให้มีการเพิ่มระดับความรู้พื้นฐานด้วยจัดทำหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนฝึกวิชาชีพ ดังที่อาจารย์ผู้สอนท่านหนึ่งให้ความคิดเห็นว่า “...จัดทำหลักสูตรปรับพื้นฐานความรู้ให้เท่าเทียมหรือใกล้เคียงกันก่อนจะเรียนในแผนก...” ผู้สอนยังได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาโดยให้จัดการเรียนสายสามัญศึกษาเพื่อยกระดับความรู้ ดังที่มมีความคิดเห็นว่า “...ควรจัดให้มีการเรียนสายสามัญให้กับผู้รับการฝึก...” และจะต้องมีการกำหนดวุฒิการศึกษาของผู้เรียนโดยมมีความคิดเห็นดังนี้ “...เฉพาะแผนกอิเล็กทรอนิกส์ รับผู้ฝึกวิชาชีพที่จบ ป.6 และ ม.3 ขึ้นไป โดยไม่จบการศึกษาจากระบบการศึกษานอกโรงเรียน...”

ปัญหาด้านจิตใจ

ผลการวิเคราะห์พบว่าปัญหาด้านจิตใจของผู้เรียนที่อาจารย์ผู้สอนประสบนั้นส่วนมากเป็นเรื่องของการไม่สามารถปรับสภาพจิตใจให้พร้อมที่จะเข้ารับการฝึกวิชาชีพได้ เนื่องจากผู้พิการต้องออกจากครอบครัวเพื่อมาฝึกวิชาชีพโดยลำพังต้องช่วยเหลือตนเองตลอดจนจบหลักสูตร ดังความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนได้แก่ “...ผู้รับการฝึกวิชาชีพทุกคนไม่เคยออกจากบ้านและไม่เคยห่างจากบิดา-มารดา และญาติพี่น้อง...” และ “...ช่วงที่เข้าฝึกวิชาชีพใหม่ๆ เด็กมีอาการซึมเหงาคิดถึงบ้าน...” จากความรู้สึกลึบมด้อยที่ร่างกายพิการทำให้ผู้เรียนไม่พร้อมที่จะฝึกวิชาชีพเนื่องจากมีสภาพจิตใจอ่อนแอ ท้อแท้ ซึมเศร้า และมีปัญหาการอยู่ร่วมกับสังคม และเมื่อฝึกวิชาชีพก็ไม่ตั้งใจฝึก ดังที่ผู้สอนมมีความคิดเห็นว่า “...คนพิการบางส่วนมีความกลัวว่าไม่สามารถจะทำได้ ขาดความมั่นใจ และขาดกำลังใจ เนื่องจากสภาพร่างกายของตนเองไม่พร้อม...” และ “...ไม่ค่อยมั่นใจในตัวเองคือกลัวคนรอบข้างว่าเป็นภาระหรือเป็นปมด้อยของตัวเอง...”

จากปัญหาของสภาพจิตใจนั้นผู้ที่พิการภายหลังที่มาจากอุบัติเหตุจะปรับตัวและสภาพจิตใจยากกว่าผู้ที่พิการมาแต่กำเนิด ดังที่อาจารย์ท่านหนึ่งแสดงความคิดเห็นว่า “...เด็กนักเรียนหลังจากเกิดอุบัติเหตุแล้วร่างกายและจิตใจไม่เหมือนเดิม เกิดการท้อแท้ในจิตใจ...” นอกจากนี้ยังส่งผลให้เป็นคนเจ้าอารมณ์ หรือหงุดหงิดง่าย โดยอาจารย์ผู้สอนท่านหนึ่งมีความคิดเห็นว่า “...ก้าวร้าวหรือรับไม่ได้ในร่างกายจากความพิการ...”

แนวทางแก้ไข

จากปัญหาด้านจิตใจของผู้เรียนนั้น อาจารย์ผู้สอนได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาโดยให้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเพิ่มความมั่นใจให้กับผู้เรียน ดังตัวอย่างความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนต่อไปนี้ “...ต้องมีการจัดกิจกรรมร่วมกันในช่วงแรกๆ เพื่อไม่ให้เหงาและมีเพื่อน...” และ “...ให้ทำกิจกรรมเพื่อคนในสังคม ชุมชนบ่อยๆ (สาธารณประโยชน์)...”

นอกจากการจัดกิจกรรมแล้วอาจารย์ยังได้เสนอแนวทางแก้ไขโดยการนำหลักจิตวิทยามาใช้ปรับสภาพจิตใจของผู้เรียนด้วย โดยเน้นที่ตัวอาจารย์ผู้สอนจะต้องให้ความรัก ความเอาใจใส่ผู้เรียน วิธีการที่เสนอแนะได้แก่ การที่ผู้สอนสร้างความมั่นใจ ให้กำลังใจกับคนพิการว่าสามารถทำได้ โดยนำตัวอย่างคนพิการที่ผ่านการฝึกอบรมแล้วและประสบผลสำเร็จในการทำงาน มาพูดคุยกับผู้เรียนเป็นต้น

ภาพที่ 31 ปัญหาอุปสรรคด้านผู้เรียนช่างอุตสาหกรรม และแนวทางการแก้ไขปัญหา

3) ปัญหาด้านเนื้อหา วัสดุ สื่อ อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกวิชาชีพ

ผลการวิเคราะห์พบว่าปัญหาด้านเนื้อหาวิชาที่ผู้สอนประสบก็คือความไม่เหมาะสมของเนื้อหาที่มีมากแต่มีระยะเวลาในการฝึกน้อยทำให้ผู้เรียนที่มีพื้นฐานความรู้ที่แตกต่างกันไม่สามารถฝึกวิชาชีพได้เท่าเทียมกัน นอกจากนี้ขอบเขตและลักษณะของเนื้อหาไม่เหมาะสม ซึ่งผู้สอนเห็นว่าเนื้อหาที่เหมาะสมควรกระชับและเข้าใจง่ายสำหรับผู้เรียน

ส่วนด้านสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกวิชาชีพนั้นครูผู้สอนพบปัญหาเรื่องความไม่เพียงพอของวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกวิชาชีพแล้วไม่ทันสมัย รวมทั้งไม่มีตำราเทคนิคใหม่ๆ ในการสอน ตัวอย่างความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนด้านเนื้อหาและสื่ออุปกรณ์มีดังนี้ (ตารางที่ 124)

ตารางที่ 124 ความคิดเห็นของผู้สอนวิชาชีพช่างอุตสาหกรรม เกี่ยวกับปัญหาด้านเนื้อหา วัสดุ สื่อ อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกวิชาชีพ

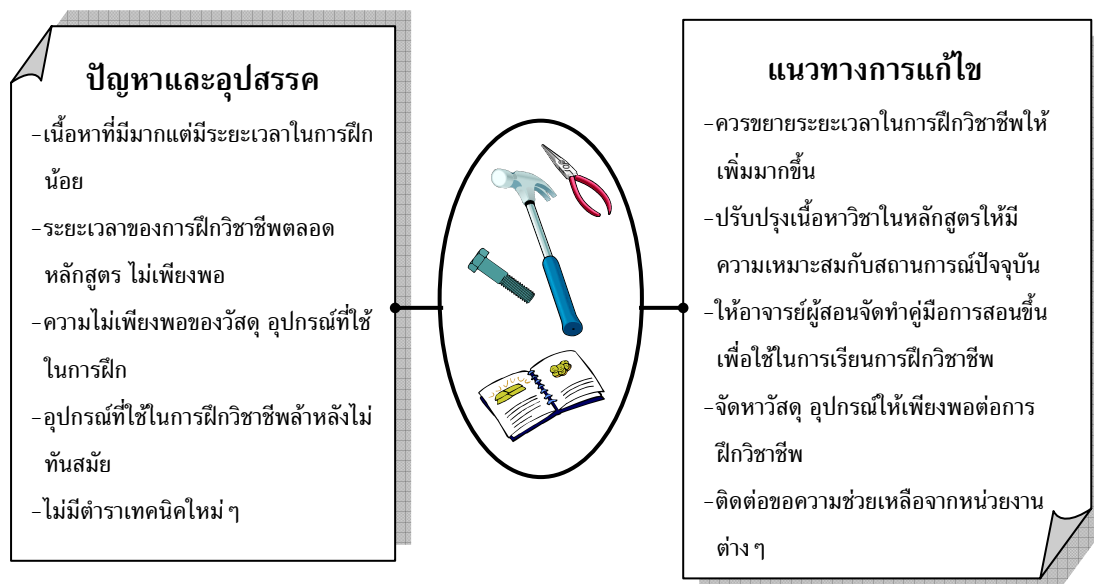
ตัวอย่างความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาด้านเนื้อหา วัสดุ สื่อ อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกวิชาชีพ	
ผู้สอนคนที่ 1	“...ไม่มีหนังสือเทคนิคใหม่ๆ ในการสอน...”
ผู้สอนคนที่ 2	“...ไม่ค่อยมีอุปกรณ์ วัสดุ สื่อ แม้กระทั่งเนื้อหาวิชาชีพที่ทันสมัย...”
ผู้สอนคนที่ 3	“...ปัญหาด้านอุปกรณ์สื่อการสอนไม่เพียงพอต่อการรับการฝึกอาชีพ เครื่องมือไม่เพียงพอ ตลอดจนเครื่องยนต์มีน้อย...”
ผู้สอนคนที่ 4	“...วัสดุสื่อบางอย่างไม่พร้อมก่อนเปิดเรียน และขณะเรียนจบภาคเรียนหรือปีการศึกษายังไม่มีอุปกรณ์สื่อของจริงให้เห็น...”
ผู้สอนคนที่ 5	“...ส่วนใหญ่อุปกรณ์จะไม่เพียงพอ เนื่องจากปัญหาด้านงบประมาณจำกัด...”

แนวทางแก้ไข

จากปัญหาด้านเนื้อหาและหลักสูตรที่ยังไม่เหมาะสมนั้นอาจารย์ผู้สอนได้เสนอแนวคิดที่ควรขยายระยะเวลาในการฝึกวิชาชีพให้เพิ่มมากขึ้นและปรับปรุงเนื้อหาวิชาในหลักสูตรให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ดังที่ผู้สอนท่านหนึ่งได้แสดงความคิดเห็นว่า “...ด้านเนื้อหาควรจัดให้มีเวลามากขึ้นกว่าเดิมจากที่ผู้รับการฝึกมีระยะเวลา 1 ปี ควรเปลี่ยนหลักสูตรให้เป็น 1 ปีครึ่ง เพื่อให้ได้เนื้อหาวิชาอย่างครบถ้วน เพราะหลักสูตร 1 ปี ไม่พอสำหรับเนื้อหาวิชาที่มีมาก เพื่อให้ผู้เรียนจบอย่างมีคุณภาพและควรจัดให้มีหนังสือเกี่ยวกับวิชาให้มากขึ้น เช่น ห้องสมุด...” นอกจากนี้ยังเสนอให้อาจารย์ผู้สอนจัดทำคู่มือการสอนขึ้นเพื่อใช้ในการเรียนการฝึกวิชาชีพ ดังมี

ตัวอย่างความคิดเห็นว่า “...ทำคู่มือการสอนให้นักเรียนทุกคน จะได้ใช้เวลาไปทบทวนด้วยตัวเองได้ และยังสามารถศึกษาล่วงหน้าได้...”

ด้านวัสดุ สื่อ อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกวิชาชีพของผู้เรียนนั้น อาจารย์ผู้สอนได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยให้จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ให้เพียงพอต่อการฝึกวิชาชีพ ดังตัวอย่างความคิดเห็นของอาจารย์ท่านหนึ่งว่า “...ควรมีเครื่องมือที่ทันสมัยตลอดจนเครื่องยนต์ใหม่, สื่อการสอน จัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ให้เพียงพอ...” นอกจากนี้ยังเสนอให้มีการตั้งงบประมาณรองรับรวมทั้งติดต่อขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน

ภาพที่ 32 ปัญหาอุปสรรคด้านเนื้อหา วัสดุ สื่อ อุปกรณ์ช่างอุตสาหกรรม และแนวทางการแก้ไขปัญหา

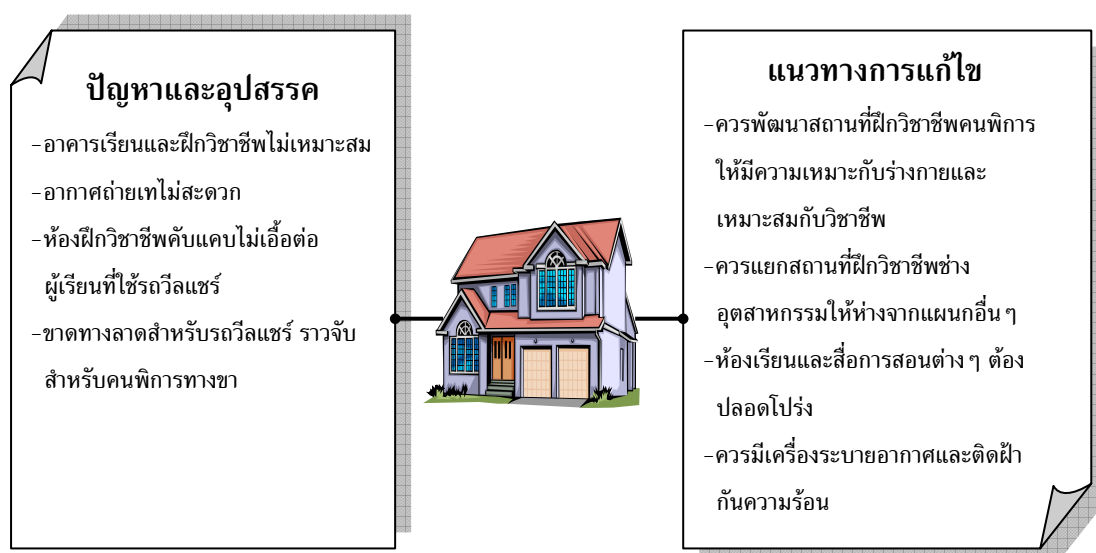
4) ปัญหาสภาพแวดล้อมทางกายภาพเกี่ยวกับการฝึกวิชาชีพของคนพิการ

ผลการวิเคราะห์พบว่าอาจารย์ผู้สอนมีความคิดเกี่ยวกับปัญหาสภาพแวดล้อมของการฝึกวิชาชีพ คือ สถานที่สำหรับฝึกวิชาชีพยังไม่พร้อมในหลายด้าน เช่น อาคารเรียนและฝึกวิชาชีพไม่เหมาะสม อาคารถ่ายเทไม่สะดวก ห้องฝึกวิชาชีพคับแคบไม่เอื้อต่อผู้เรียนที่ใช้รถวีลแชร์ ดังตัวอย่างความคิดเห็นว่า “...อาคารเรียนไม่เหมาะสมในการเรียนรู้ เพราะไม่ปลอดโปร่ง ผู้พิการยังมีความกดดัน เรื่องความพิการแล้วต้องมาเจอสภาพสิ่งแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม จะก่อให้เกิดความอึดอัดใจ การรับความรู้จะไม่ค่อยดี...” และ “...การจัดโต๊ะต้องให้ผู้ที่ใช้วีลแชร์เข้าได้ทุกโต๊ะทุกพื้นที่ แต่ปัจจุบันบางห้องไม่ได้เนื่องจากห้องแคบมากไป...” อาจารย์ผู้สอนยังมีความ

คิดเห็นว่า สถานฝึกวิชาชีพยังขาดทางลาดสำหรับรถวีลแชร์ รววจับสำหรับคนพิการทางขา ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสมกับคนพิการทางขา

แนวทางแก้ไข

ในเรื่องของแนวทางการแก้ไขปัญหาสภาพแวดล้อมทางกายภาพเกี่ยวกับการฝึกวิชาชีพของคนพิการนั้น ครูผู้สอนเสนอแนวคิดที่ควรพัฒนาสถานที่ฝึกวิชาชีพคนพิการให้มีความหลากหลายสามารถพัฒนาร่างกาย จิตใจ และวิชาชีพของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ซึ่งมีตัวอย่างความคิดเห็นได้แก่ “...ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมตามสภาพความพิการ และความพร้อมทางด้านงบประมาณ การออกแบบและอื่น ๆ...” และ “...ห้องเรียนและสื่อการสอนต่างๆ ต้องปลอดภัย และดูดีจะดึงดูดจิตใจผู้พิการให้เกิดความอยากรู้อยากสัมผัส การเรียนก็จะเกิดผลดี...”

ภาพที่ 33 ปัญหาอุปสรรคด้านสภาพแวดล้อมข้างอุตสาหกรรม และแนวทางการแก้ไขปัญหา

2. สาขาพาณิชยกรรม

1) ปัญหาด้านอาจารย์ผู้สอน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิดทำให้ทราบว่าปัญหาที่อาจารย์ผู้สอนสาขาวิชาพาณิชยกรรมให้ความสำคัญคือเรื่องของการขาดทักษะในวิชาชีพที่สอน ดังที่อาจารย์ผู้สอนท่านหนึ่งแสดงความคิดเห็นว่า “...เทคโนโลยีด้านคอมพิวเตอร์ อาจารย์ผู้สอนยังขาดความรู้และประสบการณ์ใหม่ๆ...” ผู้สอนยังมีความคิดเห็นว่ายังมีปัญหาของผู้สอนที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือขาดการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง ดังตัวอย่างความคิดเห็นว่า “...ขาดการอบรมวิทยากรสมัยใหม่ ตำราต่างๆ ที่จะศึกษาส่วนใหญ่ที่ออกสู่ตลาดมีเนื้อหาที่ไม่สำคัญมาก ทำให้เสียเวลาในการศึกษามาก...”

นอกจากการขาดทักษะในวิชาชีพที่สอนและการขาดการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่องแล้ว อาจารย์ผู้สอนยังประสบปัญหาเรื่องการขาดแคลนผู้สอนในวิชาชีพที่ตนเองสอนด้วย ซึ่งมีความคิดเห็นดังนี้ “...อาจารย์หรือผู้สอนมีน้อย...” และอีกความคิดเห็นหนึ่งว่า “...เมื่อเทียบกับหลักสูตร อาจารย์มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอ...”

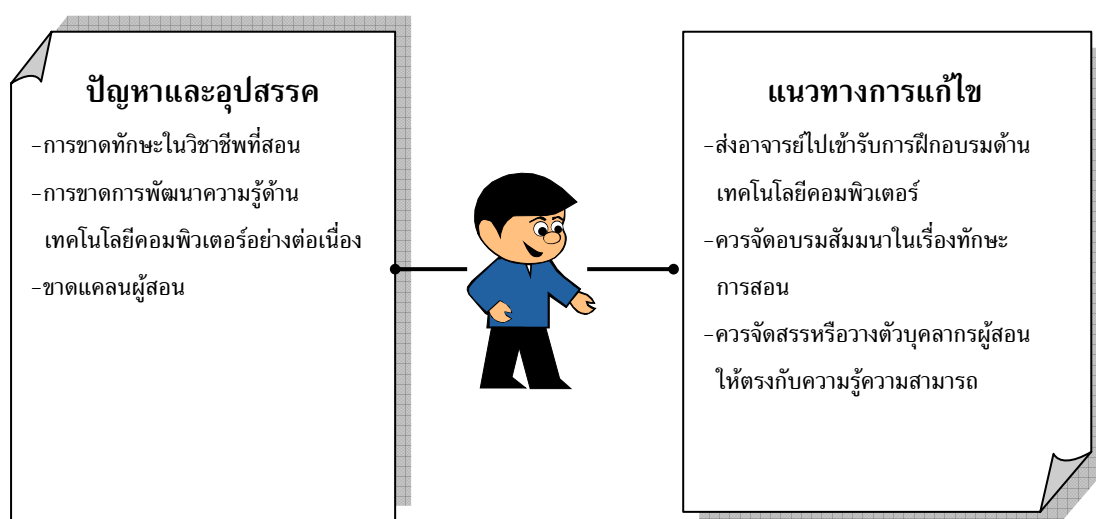
แนวทางแก้ไข

จากปัญหาด้านผู้สอนนั้น อาจารย์ผู้สอนได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้

ด้านการพัฒนาความรู้นั้นอาจารย์ผู้สอนเสนอแนวทางแก้ไขโดยให้ทางศูนย์ฝึกวิชาชีพส่งอาจารย์ไปเข้ารับการฝึกอบรมด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความรู้ในสาขาวิชาที่สอนเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะในวิชาชีพที่สอน โดยแสดงความคิดเห็นได้แก่ “...ควรให้อาจารย์ผู้สอนได้มีโอกาสเข้าอบรมหลักสูตรเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ใหม่ๆ โดยร่วมกับภาครัฐและเอกชนในการติดต่อประสานงาน เช่น งาน IT ที่ กทม. ...” และ “...ส่งเสริมให้ผู้สอนมีความรู้ให้เกิดความชำนาญอย่างต่อเนื่อง...”

นอกจากผู้สอนจะเสนอแนวทางแก้ปัญหาโดยให้ส่งตัวผู้สอนเองไปเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะวิชาชีพแล้วอาจารย์บางท่านยังให้ความคิดเห็นว่าทางศูนย์ฝึกวิชาชีพควรจัดสรรหรือวางตัวบุคลากรผู้สอนให้สอนในวิชาชีพที่ตรงกับความรู้ความสามารถ ทั้งนี้อาจเป็น

เพราะอาจารย์บางท่านสอนในสาขาวิชาชีพที่ตนเองไม่ได้จบการศึกษามาโดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลเชิงปริมาณที่เก็บได้จากแบบสอบถามพบว่าอาจารย์บางท่านมีวุฒิการศึกษาไม่ตรงกับสาขาวิชาที่สอน ซึ่งอาจารย์ผู้สอนมีแนวคิดในเรื่องดังกล่าวดังนี้ “...ควรจัดผู้สอนที่มีความสามารถและความชำนาญ มีความถนัดและมีความรู้ในวิชาที่สอนตรงกับสายงานวิชาที่ผู้สอนต้องการ ประกอบกับต้องมีการส่งเสริมเฉพาะด้านของครูให้เกิดความชำนาญยิ่งขึ้น พร้อมสนับสนุนสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอ...”

ภาพที่ 34 ปัญหาอุปสรรคด้านอาจารย์ผู้สอนสาขาวิชาพาณิชยกรรม และแนวทางการแก้ไขปัญหา

2) ปัญหาด้านผู้เรียน

ปัญหาด้านร่างกาย

ผลการวิเคราะห์พบว่าปัญหาของผู้เรียนที่อาจารย์ผู้สอนประสบนั้นส่วนมากเป็นเรื่องความพิการของผู้เรียนที่เป็นอุปสรรคสำคัญในการฝึกวิชาชีพ โดยเฉพาะผู้เรียนที่เป็นอัมพาต ดังที่อาจารย์ท่านหนึ่งกล่าวว่า “...นักเรียนที่มีปัญหาส่วนมากคือนักเรียนที่เป็นอัมพาตนั่งนานไม่ได้และมีผลกดทับ...” ในด้านการฝึกวิชาชีพผู้เรียนที่มีปัญหาความพิการที่มือและแขนจะมีปัญหามากเนื่องจากสาขาวิชาพาณิชยกรรม(คอมพิวเตอร์) นั้นจำเป็นต้องใช้นิ้วมือและแขนในการพิมพ์แป้นคีย์บอร์ดของคอมพิวเตอร์ดังนั้นถ้ามีนิ้วมือหรือแขนที่พิการมากก็จะเป็นปัญหาในการฝึกวิชาชีพ ดังความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาด้านร่างกายของผู้เรียนที่พิการมือและแขนว่า

“...ความพิการของแต่ละคนไม่เท่ากันในการเรียนบางรายวิชา เป็นอุปสรรคในการใช้เกณฑ์วัด เช่น การพิมพ์ดีด (มีมือเดียว และมี 2 มือ)...”

แนวทางแก้ไข

จากปัญหาด้านร่างกายของผู้เรียนนั้น อาจารย์ผู้สอนได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาคือการสร้างกฎเกณฑ์คัดเลือกคนพิการเข้ารับการฝึกวิชาชีพพาณิชยกรรมโดยใช้ความพิการเป็นตัวแบ่ง เนื่องจากคนพิการที่เข้ามามีการรับฝึกวิชาชีพพาณิชยกรรมมีความพิการที่หลากหลายบางรายมีสภาพร่างกายไม่เหมาะสมที่จะเรียน ตัวอย่างความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนว่า “...ควรจัดสร้างเกณฑ์การเข้าฝึกวิชาชีพโดยใช้ความพิการเป็นตัวแบ่ง...”

อย่างไรก็ตามกรณีไม่สามารถกำหนดกฎเกณฑ์คัดเลือกผู้เรียนได้เนื่องจากจะเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของผู้พิการนั้น อาจารย์ผู้สอนได้เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาคือการแก้ปัญหาด้านร่างกายคือให้จัดโปรแกรมกายภาพบำบัดหรือฟื้นฟูสมรรถภาพของร่างกายผู้เรียนเพื่อจะได้มีร่างกายที่พร้อมในการฝึกวิชาชีพ ดังที่อาจารย์ท่านหนึ่งมีความคิดเห็นว่า “...จัดให้มีกิจกรรมกายภาพบำบัดให้กับผู้พิการ...”

นอกจากนี้อาจารย์ผู้สอนยังได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาคือความพิการของร่างกายผู้เรียนโดยให้ใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ช่วยให้ร่างกายของผู้เรียนได้ผ่อนคลายความเมื่อยล้าและป้องกันการเป็นแผลกดทับกรณีเป็นอัมพาต ดังความคิดเห็นเช่น “...ควรมีอุปกรณ์ป้องกันแผลกดทับในเวลานอนที่นาน ๆ หรือมีที่สำหรับนอนเรียนสำหรับผู้ป่วยด้วยแผลกดทับ...” และควรปรับปรุงและดัดแปลงอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการฝึกวิชาชีพให้เข้ากับสภาพความพิการของผู้เรียน ดังความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนว่า “...ศึกษาพื้นฐานความพิการ แล้วจัดให้มีอุปกรณ์เสริมให้เหมาะสมพร้อมจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมแก่กลุ่มคน...”

ปัญหาด้านความรู้พื้นฐาน

นอกจากปัญหาด้านร่างกายที่พิการของผู้เรียนแล้วอาจารย์ผู้สอนยังมีปัญหาสำคัญเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานของผู้เรียนอีกด้วยเนื่องจากผู้เรียนมีระดับความรู้พื้นฐานไม่เท่ากันทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างคนที่มีพื้นฐานความรู้ดีกับคนที่มีความรู้ไม่ดี ดังตัวอย่างความ

คิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนว่า “...แต่แต่ละคนที่มาเรียนมีความรู้พื้นฐานที่แตกต่างกัน คนที่มีความรู้พื้นฐานต่ำก็มักจะตามเพื่อนไม่ทัน ทำให้เกิดอาการท้อและเบื่อหน่าย...”

แนวทางแก้ไข

จากปัญหาด้านความรู้พื้นฐานของผู้เรียนนั้น อาจารย์ผู้สอนได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาโดยการสร้างบรรยากาศในการฝึกวิชาชีพที่น่าสนใจเพื่อให้ผู้เรียนมีความตั้งใจและพัฒนาตนเองให้ทันเพื่อน โดยมีความคิดเห็นว่า “...ควรสร้างบรรยากาศในการเรียนที่ดี ให้นักเรียนมีแรงใจในการศึกษาค้นคว้าการเรียนรู้...”

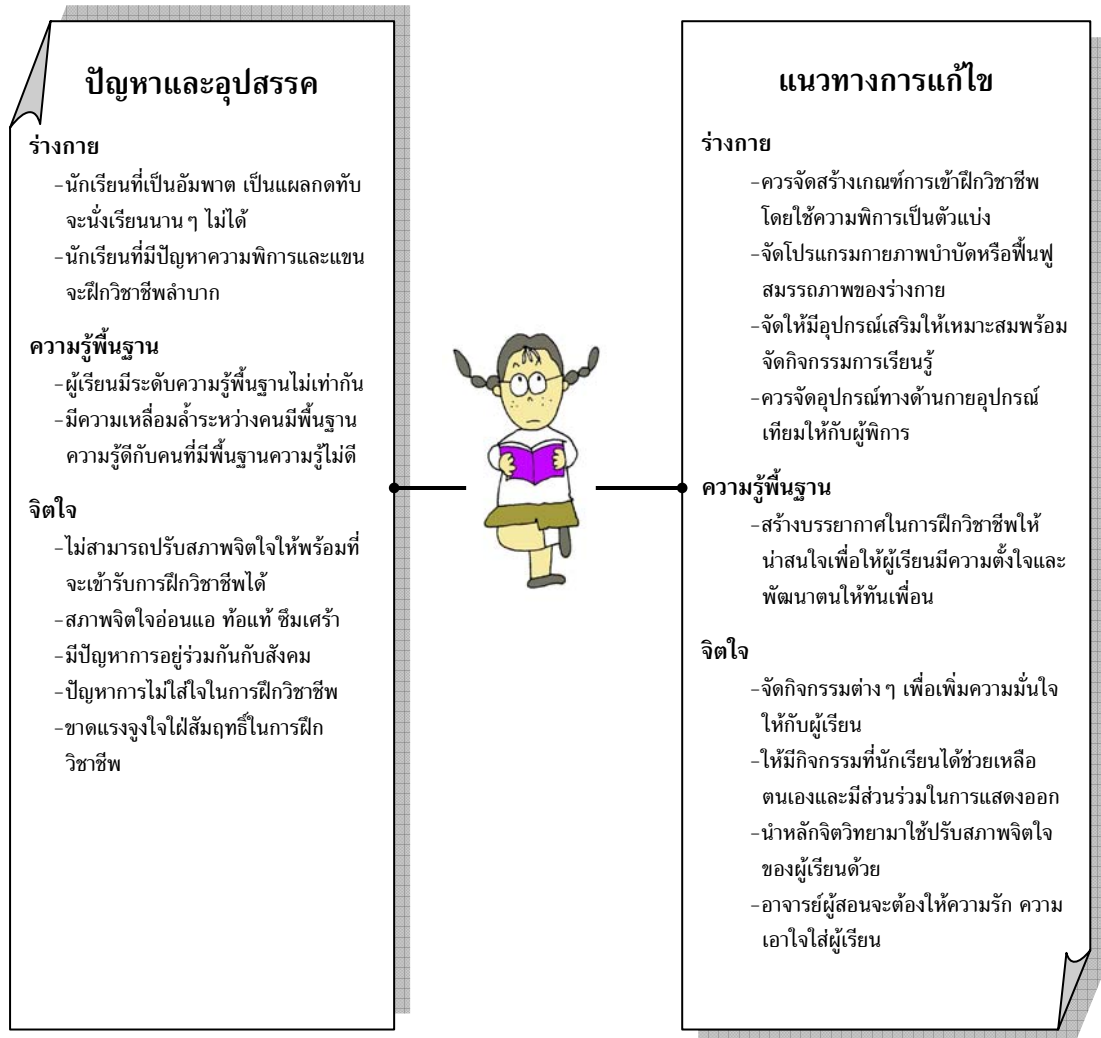
ปัญหาด้านจิตใจ

ผลการวิเคราะห์พบว่าปัญหาด้านจิตใจของผู้เรียนที่อาจารย์ผู้สอนประสบนั้นส่วนมากเป็นเรื่องของการไม่สามารถปรับสภาพจิตใจให้พร้อมที่จะเข้ารับการฝึกวิชาชีพได้ เนื่องจากผู้ฝึกการต้องออกจากครอบครัวเพื่อมาฝึกวิชาชีพโดยลำพังต้องช่วยเหลือตนเองตลอดจนจบหลักสูตรส่งผลให้สภาพจิตใจอ่อนแอ ท้อแท้ ซึมเศร้า และมีปัญหาการอยู่ร่วมกับสังคม ดังตัวอย่างความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนได้แก่ “...ผู้ฝึกการที่เพิ่งออกมาเรียนบางคนจะคิดถึงบ้าน ทำให้เกิดความท้อแท้ที่จะเรียนและอยากกลับบ้าน...” และ “...คนฝึกการปัจจุบันที่เป็นวัยรุ่น บางคนเพิ่งเคยออกจากบ้านครั้งแรก อาจมีปัญหาในเรื่องพฤติกรรมกับเพศตรงข้าม...” นอกจากสภาพจิตใจที่อ่อนแอ ท้อแท้ ซึมเศร้า และมีปัญหาการอยู่ร่วมกับสังคมแล้ว ปัญหาทางด้านจิตใจที่อาจารย์ผู้สอนให้ความสำคัญเกี่ยวกับการฝึกวิชาชีพโดยตรงก็คือปัญหาการไม่ใส่ใจในการฝึกวิชาชีพรวมทั้งการขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการฝึกวิชาชีพ ซึ่งเป็นปัญหาที่พบมากในปัจจุบัน อันเป็นผลจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป

แนวทางแก้ไข

จากปัญหาด้านจิตใจของผู้เรียนนั้น อาจารย์ผู้สอนได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาโดยให้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเพิ่มความมั่นใจให้กับผู้เรียน โดยอาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นว่า “...ฝึกหัดให้มีกิจกรรมที่นักเรียนได้ช่วยเหลือตนเองและมีส่วนร่วมในการแสดงออกบ่อย ๆ ควรจัดกิจกรรมนันทนาการให้เด็ก/สร้างขวัญและกำลังใจ...” และอีกความคิดเห็นหนึ่งว่า “...การมีส่วนร่วมในสังคม มีส่วนช่วยสังคมในกิจกรรมต่างๆ จะทำให้รู้สึกว่าคุณค่า...” นอกจากนี้อาจารย์ผู้สอนยัง

ได้เสนอแนวทางแก้ไขโดยการนำหลักจิตวิทยามาใช้ปรับสภาพจิตใจของผู้เรียนด้วย โดยเน้นที่ตัวอาจารย์ผู้สอนจะต้องให้ความรัก ความเอาใจใส่ผู้เรียน

ภาพที่ 35 ปัญหาอุปสรรคด้านผู้เรียนสาขาวิชาพาณิชยกรรม และแนวทางการแก้ไขปัญหา

3) ปัญหาด้านเนื้อหา วัสดุ สื่อ อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกวิชาชีพ

ปัญหาด้านเนื้อหาวิชาที่ผู้สอนประสบก็คือการนำหลักสูตรกลางของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการมาใช้ เนื่องจากหลักสูตรของกรมยังล้าหลังไม่ทันสมัย ไม่ตรงต่อตลาดแรงงาน ตำราที่ใช้ในการฝึกวิชาชีพยังไม่ทันต่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพและขาดแคลนตำราเพราะต้องเปลี่ยนตำราบ่อย ๆ เนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ดังนั้นอาจารย์ผู้สอนจึงมีความคิดเห็นว่าควรปรับปรุงหลักสูตรและตำราที่ใช้ในการฝึกวิชาชีพให้ทันสมัยตลอดเวลา ดังตัวอย่างความคิดเห็น

เช่น “...เนื้อหาต้องปรับปรุงตามท้องตลาด (ให้ทันตามความต้องการแรงงาน)...” ในส่วนของตำราเรียนมีความคิดเห็นว่ามีตำรามาตรฐานเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง

ในด้านสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกวิชาชีพนั้นครูผู้สอนพบปัญหาเรื่องความไม่เพียงพอของวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกวิชาชีพล้าหลัง ต้องซ่อมแซมบ่อยครั้ง รวมทั้งเอกสารตำราเรียนที่มีอยู่ก็น้อยไม่เพียงพอ ซึ่งตัวอย่างความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนต่อไปนี้ (ตารางที่ 125)

ตารางที่ 125 ความคิดเห็นของผู้สอนวิชาชีพพาณิชยกรรม เกี่ยวกับปัญหาด้านเนื้อหา วัสดุ สื่อ อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกวิชาชีพ

ตัวอย่างความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาด้านเนื้อหา วัสดุ สื่อ อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกวิชาชีพ	
ผู้สอนคนที่ 1	“...เนื้อหาหลักสูตรยังไม่ตรงต่อตลาดแรงงาน...”
ผู้สอนคนที่ 2	“...ปัญหาส่วนใหญ่จะเป็นในด้านตำราเรียนที่มียังน้อยไม่เพียงพอสำหรับนักเรียนทั้งห้อง...”
ผู้สอนคนที่ 3	“...เครื่องคอมพิวเตอร์ บางรุ่นก็เก่า สเปคต่ำ หากจะสอนกราฟฟิก เขียนเว็บก็คงจะลำบาก...”
ผู้สอนคนที่ 4	“...เครื่องคอมพิวเตอร์ เสียบ่อยไม่มีเครื่องสำรอง...”
ผู้สอนคนที่ 5	“...วัสดุ สื่อ อุปกรณ์ที่ใช้ไม่เพียงพอและขาดวัสดุ/อุปกรณ์บางอย่างที่ไม่ตรงต่อเนื้อหาหลักสูตร ควรให้ครูเป็นผู้จัดซื้อวัสดุเอง...”

แนวทางแก้ไข

จากปัญหาด้านเนื้อหาและหลักสูตรที่ยังล้าหลังไม่ทันสมัย ไม่ตรงต่อตลาดแรงงาน และตำราที่ใช้ในการฝึกวิชาชีพยังไม่ทันต่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพนั้น อาจารย์ผู้สอนได้เสนอแนวคิดว่าหลักสูตรวิชาชีพพาณิชยกรรม(คอมพิวเตอร์) กำลังอยู่ในระหว่างการปรับปรุงจากกรมพัฒนา

สังคมและสวัสดิการ ดังที่ผู้สอนได้แสดงความคิดเห็นว่า “...อยู่ในช่วงกำลังร่างเนื้อหาหลักสูตร และทำการปรับปรุงหลักสูตรอยู่...” ส่วนหนังสือหรือตำราที่ใช้ฝึกวิชาชีพอาจารย์ผู้สอนเสนอความคิดเห็นว่าให้อาจารย์แต่ละท่านจัดทำเองหรือสร้างตำราที่ใช้ในการฝึกวิชาชีพขึ้นใหม่

ด้านวัสดุ สื่อ อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกวิชาชีพของผู้เรียนนั้น อาจารย์ผู้สอนได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยให้จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ให้เพียงพอต่อการฝึกวิชาชีพรวมทั้งทำการปรับปรุงซ่อมแซมให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังตัวอย่างความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนได้แก่ “...ให้เพิ่มคอมพิวเตอร์สเปคสูงใช้ในการเรียน...” และ “...ควรจัดสรรงบประมาณทางด้านวัสดุ สื่อ อุปกรณ์ให้เหมาะสม...”

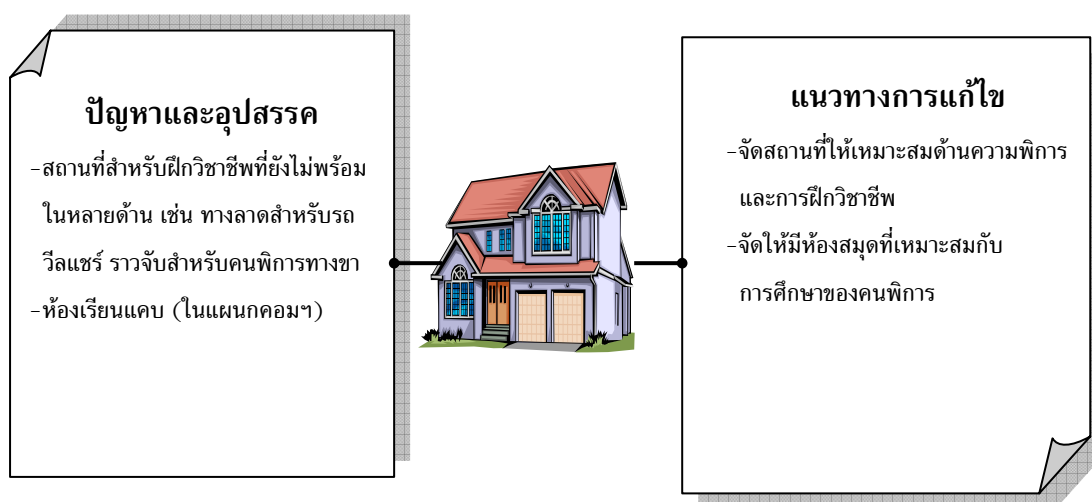
ภาพที่ 36 ปัญหาอุปสรรคด้านเนื้อหา วัสดุ สื่อ อุปกรณ์สาขาวิชาพาณิชยกรรม และแนวทางการแก้ไขปัญหา

4) ปัญหาสภาพแวดล้อมทางกายภาพเกี่ยวกับการฝึกวิชาชีพของคนพิการ

อาจารย์ผู้สอนมีความคิดเกี่ยวกับปัญหาสภาพแวดล้อมของการฝึกวิชาชีพว่าสถานที่สำหรับฝึกวิชาชีพยังไม่พร้อมในหลายด้าน เช่นทางลาดสำหรับรถวีลแชร์ ราวจับสำหรับคนพิการทางขา ดังที่อาจารย์ท่านหนึ่งได้ให้ความคิดเห็นว่า “...อาคารเหมาะสม แต่ยังขาดราวและทางลาดขึ้นสำหรับรถวีลแชร์ คนพิการส่วนมากที่เข้ามาเรียนการฝึกวิชาชีพส่วนมากยังขาดกายอุปกรณ์เทียม ทำให้การเคลื่อนไหวช้า สภาพแวดล้อมยังไม่เหมาะสม...”

แนวทางแก้ไข

ครูผู้สอนเสนอแนวคิดที่ควรพัฒนาสถานที่ฝึกวิชาชีพคนพิการให้มีความหลากหลาย สามารถพัฒนาร่างกาย จิตใจ และวิชาชีพของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ดังตัวอย่างความคิดเห็นของ อาจารย์ผู้สอนได้แก่ “...จัดสถานที่ให้เหมาะสมและเกิดความหลากหลายประกอบการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนไม่เกิดอาการจำเจซ้ำซาก...” และ “...จัดให้มีห้องสมุดที่เหมาะสมกับการศึกษาของคนพิการ...”

ภาพที่ 37 ปัญหาอุปสรรคด้านสภาพแวดล้อมสาขาวิชาพาณิชยกรรม และแนวทางการแก้ไขปัญหา

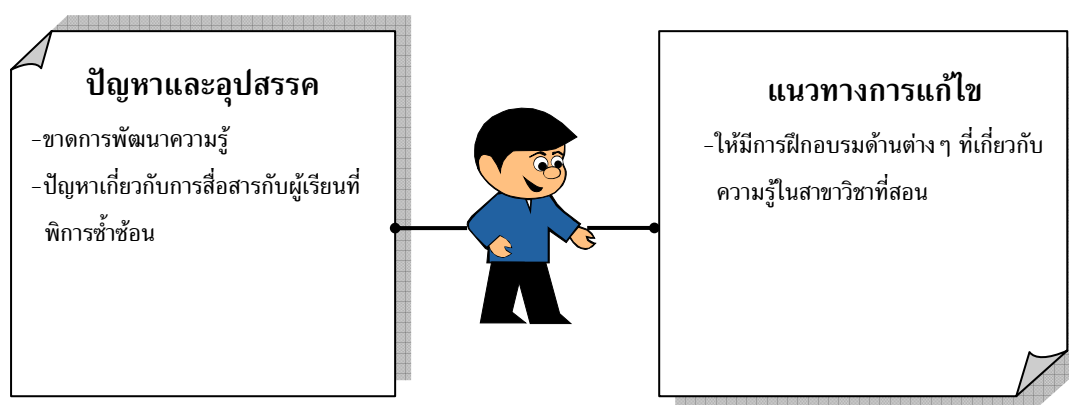
3. สาขาวิชาชีพคหกรรม

1) ปัญหาด้านอาจารย์ผู้สอน

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดทำให้ทราบว่าปัญหาที่อาจารย์ผู้สอนสาขาวิชาคหกรรมให้ความสำคัญคือเรื่องของการขาดการพัฒนาความรู้ โดยแสดงความคิดเห็น เช่น “...อาจารย์ขาดความรู้ด้านความเชี่ยวชาญ หลากหลายสาขา...” นอกจากนี้อาจารย์ผู้สอนยังมีปัญหาเกี่ยวกับการสื่อสารกับผู้เรียนที่พิการซ้ำซ้อน คือนอกจากจะพิการทางกายแล้วยังมีการพิการทางการได้ยินเพิ่มอีกด้วย ทำให้การสื่อสารระหว่างการเรียนการฝึกวิชาชีพเป็นไปด้วยความลำบาก ดังตัวอย่างข้อคิดเห็นว่า “...มีปัญหาด้านการสื่อสาร สำหรับผู้พิการทางการได้ยิน...”

แนวทางแก้ไข

อาจารย์ผู้สอนได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหว่า ควรมีการฝึกอบรมด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความรู้ในสาขาวิชาที่สอน และความรู้ด้านต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยให้การเรียนการสอนวิชาชีพประสบความสำเร็จมากขึ้น โดยแสดงความคิดเห็นว่า “...ควรจัดอบรมครูผู้สอนให้บ่อยๆ เพื่อเพิ่มทักษะและได้วิธีแนวคิดแบบใหม่ ๆ เพื่อจะได้นำความรู้ที่ได้มาอบรมผู้เรียนต่อไป...”

ภาพที่ 38 ปัญหาอุปสรรคด้านอาจารย์ผู้สอนสาขาวิชาคหกรรม และแนวทางการแก้ไขปัญหา

2) ปัญหาด้านผู้เรียน

ปัญหาด้านร่างกาย

ปัญหาของผู้เรียนที่อาจารย์ผู้สอนประสบนั้นส่วนมากเป็นเรื่องความพิการของผู้เรียนที่เป็นอุปสรรคสำคัญในการฝึกวิชาชีพ โดยเฉพาะผู้เรียนที่มีภาวะพิการซ้ำซ้อน หรือมีสภาพความพิการอยู่ในระดับมาก ทำให้ฝึกทักษะได้ช้า ผู้สอนยังมีความคิดเห็นว่าผู้เรียนที่มีปัญหาความพิการที่ขาและแขนจะมีปัญหาในการฝึกวิชาชีพมากเนื่องจากสาขาวิชาคหกรรม(ตัดเย็บเสื้อผ้า) นั้นใช้ขาในการถักจักรมอเตอร์และใช้มือในการจับผ้าให้ตึงเวลาเย็บ ความคิดเห็นของผู้สอนเกี่ยวกับปัญหาด้านความพิการแขนและขาของผู้เรียนมีดังนี้ “...ถ้าพิการร่างกายเกร็งแขน-ขา, มือ-เท้าอ่อนแรง การฝึกอาชีพในแต่ละวิชาจะลำบากสำหรับตัวผู้เข้ารับการฝึก เพราะผลที่ได้ไม่ได้ตั้งใจที่ต้องการ...”

แนวทางแก้ไข

จากปัญหาด้านร่างกายของผู้เรียนนั้น อาจารย์ผู้สอนได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้

ในการแก้ไขสภาพความพิการของผู้เรียนนั้นในเบื้องต้นควรให้คนพิการที่เข้ามารับการฝึกวิชาชีพได้ฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายของตนเองก่อนที่จะเข้ารับการฝึกวิชาชีพ หรืออาจฟื้นฟูสภาพร่างกายไปพร้อมกับการฝึกวิชาชีพ

นอกจากการแก้ไขปัญหาคความพิการทางด้านร่างกายด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพแล้ว อาจารย์ผู้สอนยังให้ความคิดเห็นที่สามารถแก้ไขปัญหาคความพิการทางกายได้โดยใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ช่วยให้การใช้มือ แขน และขาดีขึ้น ดังที่ผู้สอนมีความคิดเห็นว่ “...อาจพิจารณาการจัดให้มีอุปกรณ์เสริมที่เอื้ออำนวยตามสภาพของคความพิการ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น...” นอกจากนี้อุปกรณ์เสริมสำหรับร่างกายแล้วผู้สอนยังมีความคิดเห็นว่ควรปรับปรุงหรือดัดแปลงอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการฝึกวิชาชีพให้เข้ากับสภาพคความพิการของผู้เรียน ดังความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนได้แก่ “...ใช้มือกดมอเตอร์เย็บผ้าแทนขา...” และ “...ในโรงงานเย็บผ้า ควรจะมีจักรเย็บผ้าแบบมอเตอร์เล็ก วั้ชัก 1-5 หลั้ สำหรับคนพิการที่เย็บจักรอุตสาหกรรมไม่ได้...”

อย่างไรก็ตามอาจารย์ผู้สอนแสดงความคิดเห็นว่ผู้เรียนที่มีสภาพคความพิการทางกายที่ไม่เหมาะสมกับการฝึกวิชาชีพคหกรรมควรจะค้นหาและฝึกวิชาชีพใหม่ที่เหมาะสมกับสภาพคความพิการของตนเอง โดยมีความคิดเห็นว่ “...นักเรียนควรเลือกเรียนให้เหมาะสมกับคความพิการของร่างกายตนเอง...”

เนื่องจากมีข้อจำกัดในการรับนักเรียนเข้าฝึกวิชาชีพ การปฏิเสธไม่รับนักเรียนเข้าฝึกวิชาชีพถือว่เป็นการปิดกั้นสิทธิเสรีของคคนพิการ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องรับนักเรียนเข้าฝึกวิชาชีพก่อนจนกว่าจะเรียนไม่ได้แล้วเปลี่ยนสาขาวิชาชีพฝึกใหม่ ซึ่งในเรื่องนี้อาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นว่ “...ถ้าเลือกได้ ขอเลือกคคนที่ฝึกแล้วสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ สำหรับคคนที่เรียนข้าขอให้มีการเพิ่มเวลาเรียนให้อีก...”

ปัญหาด้านความรู้พื้นฐาน

นอกจากปัญหาด้านร่างกายที่พิการของผู้เรียนแล้วอาจารย์ผู้สอนยังมีปัญหาสำคัญเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานของผู้เรียนอีกด้วยเนื่องจากหลักสูตรวิชาชีพคหกรรม(ตัดเย็บเสื้อผ้า) กำหนดคุณสมบัติของผู้เรียนไว้เพียงแค่สามารถอ่านออกเขียนได้เท่านั้น ดังนั้นเมื่อมีผู้เรียนที่มีระดับความรู้พื้นฐานไม่เท่ากันมาเรียนฝักวิชาชีพทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างคนมีพื้นฐานความรู้ดีกับคนที่มีพื้นฐานความรู้ไม่ดี

แนวทางแก้ไข

จากปัญหาด้านความรู้พื้นฐานของผู้เรียนนั้น อาจารย์ผู้สอนได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาโดยให้มีการเพิ่มระดับความรู้พื้นฐานด้วยการเรียนสายสามัญศึกษา โดยมีความคิดเห็นว่า “...ควรส่งเสริมด้านการศึกษาสายสามัญให้แก่คนพิการ...” และ “...จัดให้มีการศึกษา กศน. ...”

ปัญหาด้านจิตใจ

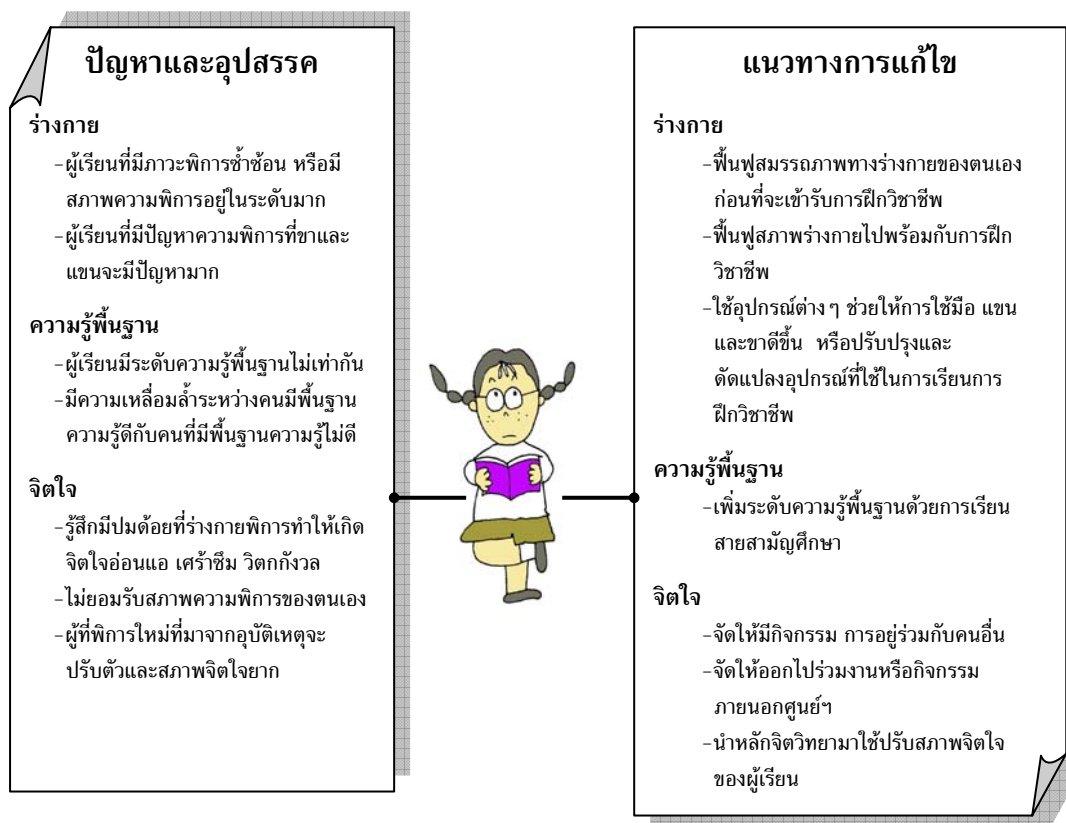
ดังที่ได้นำเสนอแล้วว่าปัญหาด้านจิตใจของผู้เรียนที่อาจารย์ผู้สอนประสบนั้นส่วนมากเป็นเรื่องของความรู้สึกมีปมด้อยที่ร่างกายพิการทำให้เกิดจิตใจอ่อนแอ เศร้าซึม วิตกกังวล และไม่ยอมรับสภาพความพิการของตนเอง ดังตัวอย่างความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนได้แก่ “...ด้านจิตใจยังมีความวิตกกังวลกับสภาพความพิการของตนเอง...” และ “...ผู้พิการส่วนใหญ่จะขาดความมั่นใจในการที่จะเข้าสังคมหรือการแสดงออก จะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนและเป็นปัญหาเมื่อออกไปทำงานร่วมกับคนปกติ...”

ปัญหาของสภาพจิตใจนั้นผู้ที่พิการใหม่ที่มาจากอุบัติเหตุจะปรับตัวและสภาพจิตใจยากกว่าผู้ที่พิการมาแต่กำเนิดเพราะไม่สามารถยอมรับความจริงได้ ส่งผลให้เป็นคนเจ้าอารมณ์ หรือ หงุดหงิดง่าย

แนวทางแก้ไข

อาจารย์ผู้สอนได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาด้านจิตใจโดยให้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเพิ่มความมั่นใจให้กับผู้เรียน โดยอาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นว่า “...จัดให้มีกิจกรรมการอยู่ร่วมกับคนอื่น รู้จักการเสียสละ จัดกิจกรรมนันทนาการบ่อยๆ...”

นอกจากการจัดกิจกรรมแล้วอาจารย์ยังได้เสนอแนวทางแก้ไขโดยการนำหลักจิตวิทยามาใช้ปรับสภาพจิตใจของผู้เรียนด้วย อาทิ “...ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความมั่นใจในตนเอง เพื่อเป็นสิ่งกระตุ้นให้นักเรียนต้องการเรียนวิชาชีพ...” และ “...ต้องให้กำลังใจ และใกล้ชิดเป็นพิเศษ ทั้งนักสังคมต้องให้คำปรึกษา บำบัด มีอาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำประจำตัวแต่ละคนที่เขารู้สึกไว้วางใจได้...”

ภาพที่ 39 ปัญหาอุปสรรคด้านผู้เรียนสาขาวิชาคหกรรม และแนวทางการแก้ไขปัญหา

3) ปัญหาด้านเนื้อหา วัสดุ สื่อ อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกวิชาชีพ

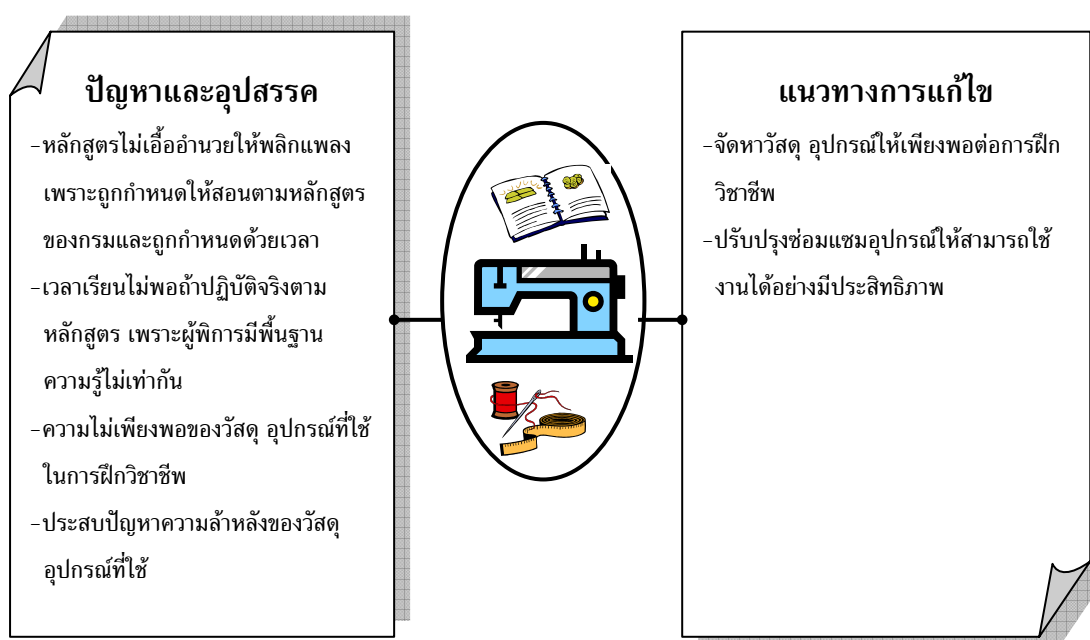
ปัญหาด้านเนื้อหาวิชาที่ผู้สอนประสบก็คือการนำหลักสูตรกลางของกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการมาใช้ เนื่องจากสาขาวิชาชีพคหกรรม(การตัดเย็บเสื้อผ้า) มีวิวัฒนาการต่าง ๆ ที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็วตามกระแสของแฟชั่น บางครั้งหลักสูตรไม่เอื้ออำนวยให้ฝึกเพลงเพราะถูกกำหนดให้สอนตามหลักสูตรของกรมและถูกกำหนดด้วยเวลาด้วย ดังที่อาจารย์ผู้สอนท่านหนึ่งมีความเห็นว่า “...ครูผู้สอน สอนตามหลักสูตรที่กำหนด บางครั้งแฟชั่นต่างๆ ตามสมัยนิยมไม่ได้

สอน ทำให้ผู้เรียนมองภาพในการออกแบบต่าง ๆ ไม่เข้าใจ เวลาเรียนไม่พอถ้าปฏิบัติจริงตามหลักสูตร เพราะผู้ฝึกามีพื้นฐานความรู้ไม่เท่ากัน...”

ส่วนด้านสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกวิชานั้นครูผู้สอนพบปัญหาเรื่องความไม่เพียงพอของวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกวิชาชีพและประสบปัญหาความล้าหลังของวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ดังที่ได้นำเสนอแล้ว

แนวทางแก้ไข

อาจารย์ผู้สอนได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาโดยให้จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ให้เพียงพอต่อการฝึกวิชาชีพรวมทั้งทำการปรับปรุงซ่อมแซมให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนได้แก่ “...อาจพิจารณาการจัดหาอุปกรณ์ที่ทันสมัยแก่นักเรียนและมีให้เพียงพอ...” และ “...ควรจะมีการซ่อมบำรุงในแต่ละภาคการศึกษา เพื่อไม่ให้เครื่องจักรชำรุดใช้งานไม่ได้...”

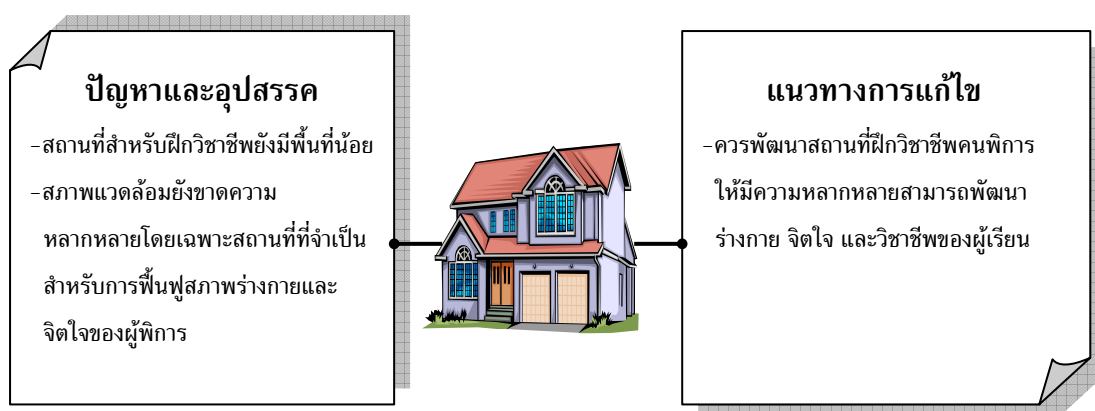
ภาพที่ 40 ปัญหาอุปสรรคด้านเนื้อหา วัสดุ สื่อ อุปกรณ์สาขาวิชาคหกรรม และแนวทางการแก้ไขปัญหา

4) ปัญหาสภาพแวดล้อมทางกายภาพเกี่ยวกับการฝึกวิชาชีพของคนพิการ

เกี่ยวกับปัญหาสภาพแวดล้อมของการฝึกวิชาชีพอาจารย์ผู้สอนมีความเห็นว่าสถานที่สำหรับฝึกวิชาชีพยังมีพื้นที่น้อย สภาพแวดล้อมยังขาดความหลากหลายโดยเฉพาะสถานที่ที่จำเป็นสำหรับการฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจของผู้พิการ

แนวทางแก้ไข

ในเรื่องของแนวทางการแก้ไขปัญหาสภาพแวดล้อมทางกายภาพเกี่ยวกับการฝึกวิชาชีพของคนพิการนั้น ครูผู้สอนเสนอแนวคิดที่ควรพัฒนาสถานที่ฝึกวิชาชีพคนพิการให้มีความหลากหลายสามารถพัฒนาร่างกาย จิตใจ และวิชาชีพของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ซึ่งมีความคิดเห็นว่า “...อาจพิจารณาให้มีการพัฒนาสถานที่ให้มีความหลากหลาย...” และควรมีสถานที่เพื่อฟื้นฟูและปรับสภาพร่างกายและจิตใจให้พร้อมก่อนเข้ารับการฝึกวิชาชีพ

ภาพที่ 41 ปัญหาอุปสรรคด้านสภาพแวดล้อมสาขาวิชาคหกรรม และแนวทางการแก้ไขปัญหา

4. สาขาวิชาชีพศิลปกรรม

1) ปัญหาด้านอาจารย์ผู้สอน

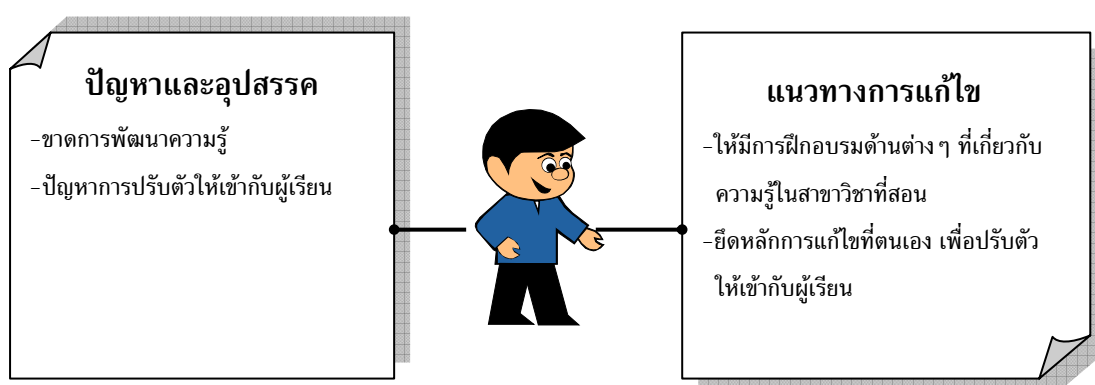
ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดทำให้ทราบว่าปัญหาที่อาจารย์ผู้สอนสาขาวิชาศิลปกรรมให้ความสำคัญคือเรื่องของการขาดการพัฒนาความรู้ โดยเห็นว่าผู้สอนไม่มีความรู้ลึกซึ้งตามไม่ทันกับวิทยาการใหม่ ๆ

นอกจากเรื่องของการขาดการพัฒนาความรู้แล้วครูผู้สอนยังมีปัญหาเรื่องของการปรับตัวให้เข้ากับผู้เรียน อาจเนื่องมาจากสอนนักเรียนที่มีสภาพร่างกายไม่เอื้อต่อการฝึกวิชาชีพ ทำให้บางครั้งหมดกำลังใจในการสอน

แนวทางแก้ไข

ด้านการพัฒนาความรู้นั้นอาจารย์ผู้สอนเสนอให้มีการฝึกอบรมด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความรู้ในสาขาวิชาที่สอนดังที่อาจารย์ท่านหนึ่งแสดงความคิดเห็นว่า “...ต้องมีการอบรมพัฒนาอบรมผู้สอนในแต่ละด้านให้มีความรู้เท่าทันในสาขาวิชาชีพมากขึ้น...” นอกจากนี้ยังต้องการตำราการเรียนการฝึกวิชาชีพสำหรับครูผู้สอนที่มีมาตรฐานและเหมาะสมกับผู้เรียน

ในเรื่องของปัญหาการปรับตัวให้เข้ากับผู้เรียนนั้นอาจารย์ผู้สอนได้เสนอแนวทางแก้ไขโดยยึดหลักการแก้ไขที่ตนเองว่า “...ต้องคอยให้กำลังใจตนเอง...” และ “...ต้องอดทน, ขันติสูงมาก ๆ จึงจะดี...”

ภาพที่ 42 ปัญหาอุปสรรคด้านอาจารย์ผู้สอนสาขาวิชาศิลปกรรม และแนวทางการแก้ไขปัญหา

2) ปัญหาด้านผู้เรียน

ปัญหาด้านร่างกาย

ปัญหาของผู้เรียนที่อาจารย์ผู้สอนประสบนั้นส่วนมากเป็นเรื่องความพิการของผู้เรียนที่เป็นอุปสรรคสำคัญในการฝึกวิชาชีพ นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องของความรู้พื้นฐานที่ผู้เรียนมีไม่เท่ากัน และถ้ามีปัญหาทางสมองด้วยก็จะเป็นปัญหาในการฝึกวิชาชีพมาก ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

แนวทางแก้ไข

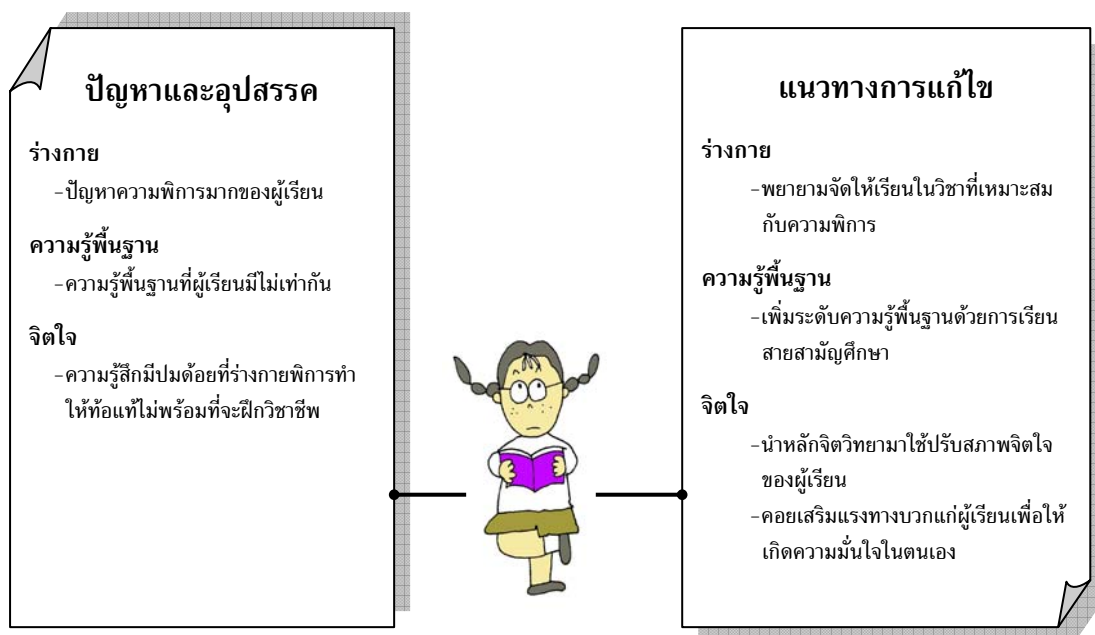
จากปัญหาด้านร่างกายของผู้เรียนนั้น อาจารย์ผู้สอนได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาคือให้คนพิการที่เข้ามารับการฝึกวิชาชีพได้ฝึกวิชาชีพที่เหมาะสมกับความพิการของตนเอง โดยพยายามจัดให้เรียนในวิชาที่เหมาะสมกับความพิการและความชอบของบุคคล

ปัญหาด้านจิตใจ

ปัญหาด้านจิตใจของผู้เรียนที่อาจารย์ผู้สอนประสบนั้นส่วนมากเป็นเรื่องของความรู้สึกมีปมด้อยที่ร่างกายพิการทำให้ท้อแท้ไม่พร้อมที่จะฝึกวิชาชีพ และเมื่อฝึกวิชาชีพก็ไม่ตั้งใจฝึก ดังตัวอย่างความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนว่า “...เด็กพิการบางคนยังไม่มีความพร้อมที่จะเข้าสู่สถานะฝึกวิชาชีพ พอเข้าสู่ศูนย์ฯ เกิดความท้อ ขาดความอดทน...” และ “...ไม่ไว้วางใจคน ไม่กล้าแสดงออกทางความสามารถที่มีอยู่...” ซึ่งปัญหาด้านจิตใจนี้ส่งผลต่อทั้งผู้เรียนและผู้สอน

แนวทางแก้ไข

อาจารย์ผู้สอนได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาโดยการนำหลักจิตวิทยามาใช้ปรับสภาพจิตใจของผู้เรียนด้วยการให้กำลังใจ คอยเสริมแรงทางบวกแก่ผู้เรียนเพื่อให้เกิดความมั่นใจในตนเอง โดยอาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นว่า “...ให้กำลังใจ และสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นระหว่างอาจารย์และผู้เรียน...” และ “...ให้โอกาสในบางอย่างกับคนพิการ และให้เวลากับคนพิการ...”

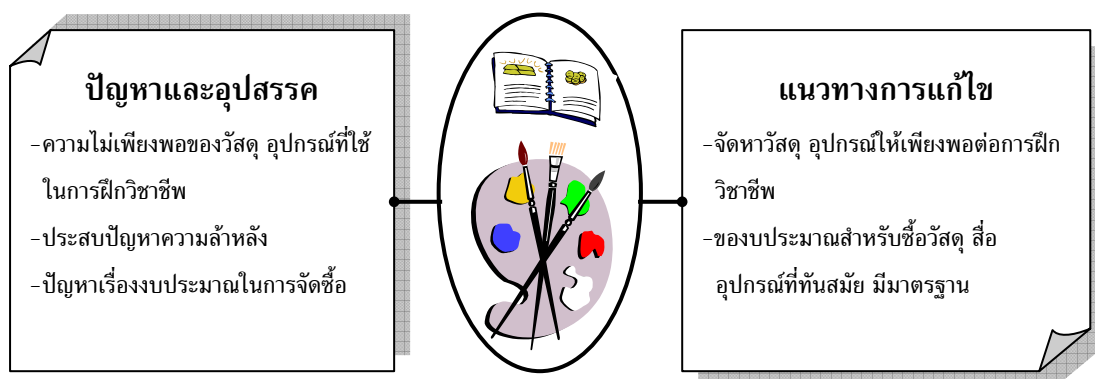
ภาพที่ 43 ปัญหาอุปสรรคด้านผู้เรียนสาขาวิชาศิลปกรรม และแนวทางการแก้ไขปัญหา

3) ปัญหาด้านเนื้อหา วัสดุ สื่อ อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกวิชาชีพ

ปัญหาด้านสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกนั้นมีความสอดคล้องกับที่พบในแต่ละวิชาชีพ กล่าวคือ ความไม่เพียงพอของวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกวิชาชีพและประสบปัญหาความล่าช้าของวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ นอกจากนี้ยังประสบปัญหาเรื่องงบประมาณในการจัดซื้อ ซึ่งอาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าวว่า “...สื่อการเรียนการสอน ไม่เพียงพอสำหรับคนพิการและอุปกรณ์ต่างๆ ก็มีจำกัดงบประมาณจัดซื้อน้อย อุปกรณ์บางอย่างยังดัดแปลงจากเครื่องใช้ไฟฟ้าที่ชำรุดแล้ว...”

แนวทางแก้ไข

อาจารย์ผู้สอนได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาโดยให้จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ให้เพียงพอต่อการฝึกวิชาชีพรวมทั้งของงบประมาณสำหรับซื้อวัสดุ สื่อ อุปกรณ์ที่ทันสมัย มีมาตรฐาน และมีประสิทธิภาพมากกว่าของที่ใช้ฝึกวิชาชีพอยู่ในปัจจุบัน ดังความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนได้แก่ “...ควรจัดงบประมาณสนับสนุนให้มากขึ้น ทั้งจากฝ่ายรัฐบาลและเอกชน...” และ “...ควรจัดหางบประมาณจัดซื้อให้ได้มาตรฐานกว่าเก่าที่มีอยู่ในปัจจุบัน...”

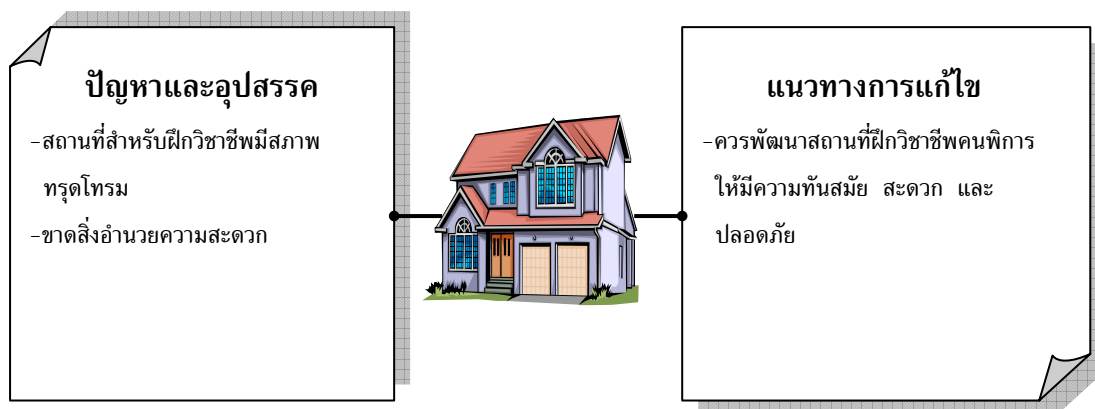
ภาพที่ 4.4 ปัญหาอุปสรรคด้านเนื้อหา วัสดุ สื่อ อุปกรณ์สาขาวิชาศิลปกรรม และแนวทางการแก้ไข

4) ปัญหาสภาพแวดล้อมทางกายภาพเกี่ยวกับการฝึกวิชาชีพของคนพิการ

อาจารย์ผู้สอนให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาสภาพแวดล้อมของการฝึกวิชาชีพว่า สถานที่สำหรับฝึกวิชาชีพมีสภาพทรุดโทรม ขาดสิ่งอำนวยความสะดวก และที่สำคัญอาจเป็นอันตรายกับผู้เรียนได้ถ้ามีการพังทลาย เช่นคำพูดที่ว่า “...ห้องเรียนเก่าและมีอายุมากเกินไป พร้อมทั้งจะพังได้ตลอดเวลา สิ่งอำนวยความสะดวกก็ไม่มีเพียงพอ...”

แนวทางแก้ไข

การแก้ไขปัญหาสภาพแวดล้อมทางกายภาพเกี่ยวกับการฝึกวิชาชีพของคนพิการนั้น ครูผู้สอนเสนอว่าควรพัฒนาสถานที่ฝึกวิชาชีพคนพิการให้มีความทันสมัย สะดวก และปลอดภัย เพื่อเอื้ออำนวยให้คนพิการสามารถฝึกวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

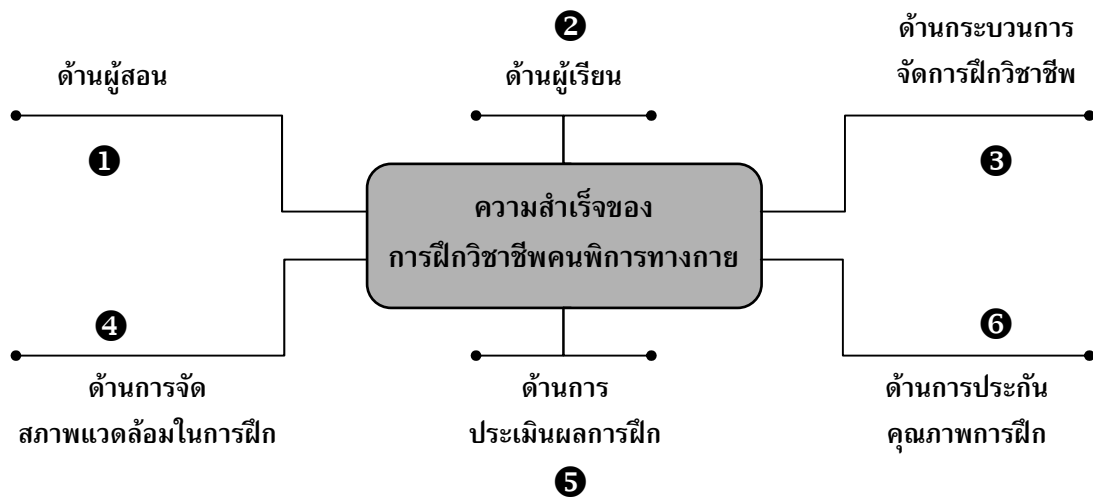

ภาพที่ 45 ปัญหาอุปสรรคด้านสภาพแวดล้อมสาขาวิชาศิลปกรรม และแนวทางการแก้ไขปัญหา

ร่างรูปแบบการฝึกทักษะวิชาชีพสำหรับคนพิการทางกาย

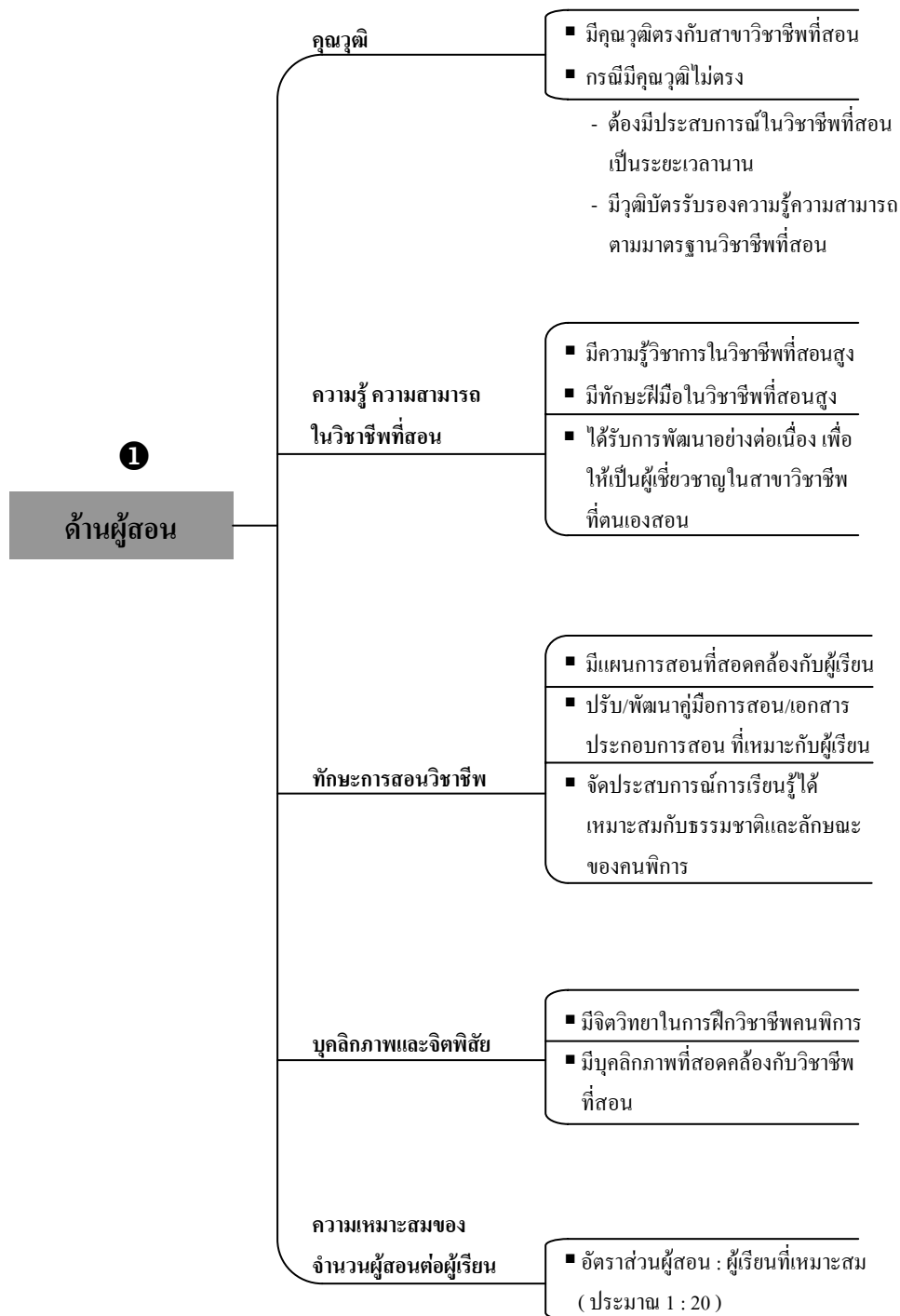
จากผลการศึกษาสภาพความเป็นจริงของกระบวนการเรียนการสอนตามความสำคัญและที่คาดว่าจะปฏิบัติได้ของอาจารย์ผู้สอนและกระบวนการเรียนการสอนที่เป็นอยู่จริงและที่คาดหวังของผู้เรียนในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ได้แก่ สาขาช่างอุตสาหกรรม (ช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า ช่างอิเล็กทรอนิกส์) พาณิชยกรรม (คอมพิวเตอร์) คหกรรม (ผ้าและเครื่องแต่งกาย) ศิลปกรรม (หัตถกรรมและการฝีมือ) ข้อมูลปัญหา อุปสรรคที่มีผลกระทบต่อการฝึกวิชาชีพของคนพิการในปัจจุบันและข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาการฝึกวิชาชีพที่ได้จากผู้สอน รวมทั้งจากการประมวลทฤษฎี-แนวคิด ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เป็นร่างรูปแบบการฝึกวิชาชีพที่เหมาะสมกับคนพิการ (Tentative Training Model) โดยมีองค์ประกอบหลัก 6 ส่วน คือ

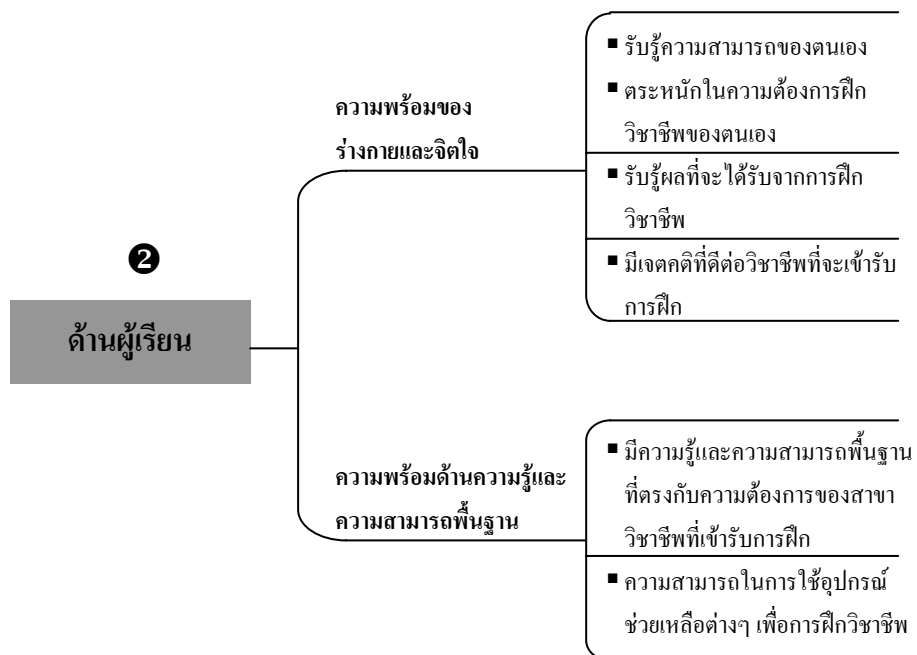
1. ด้านผู้สอน
2. ด้านผู้เรียน
3. ด้านกระบวนการจัดการฝึกวิชาชีพ
4. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในการฝึกวิชาชีพ
5. ด้านการประเมินผลการฝึกวิชาชีพ
6. ด้านการประกันคุณภาพการฝึกวิชาชีพ

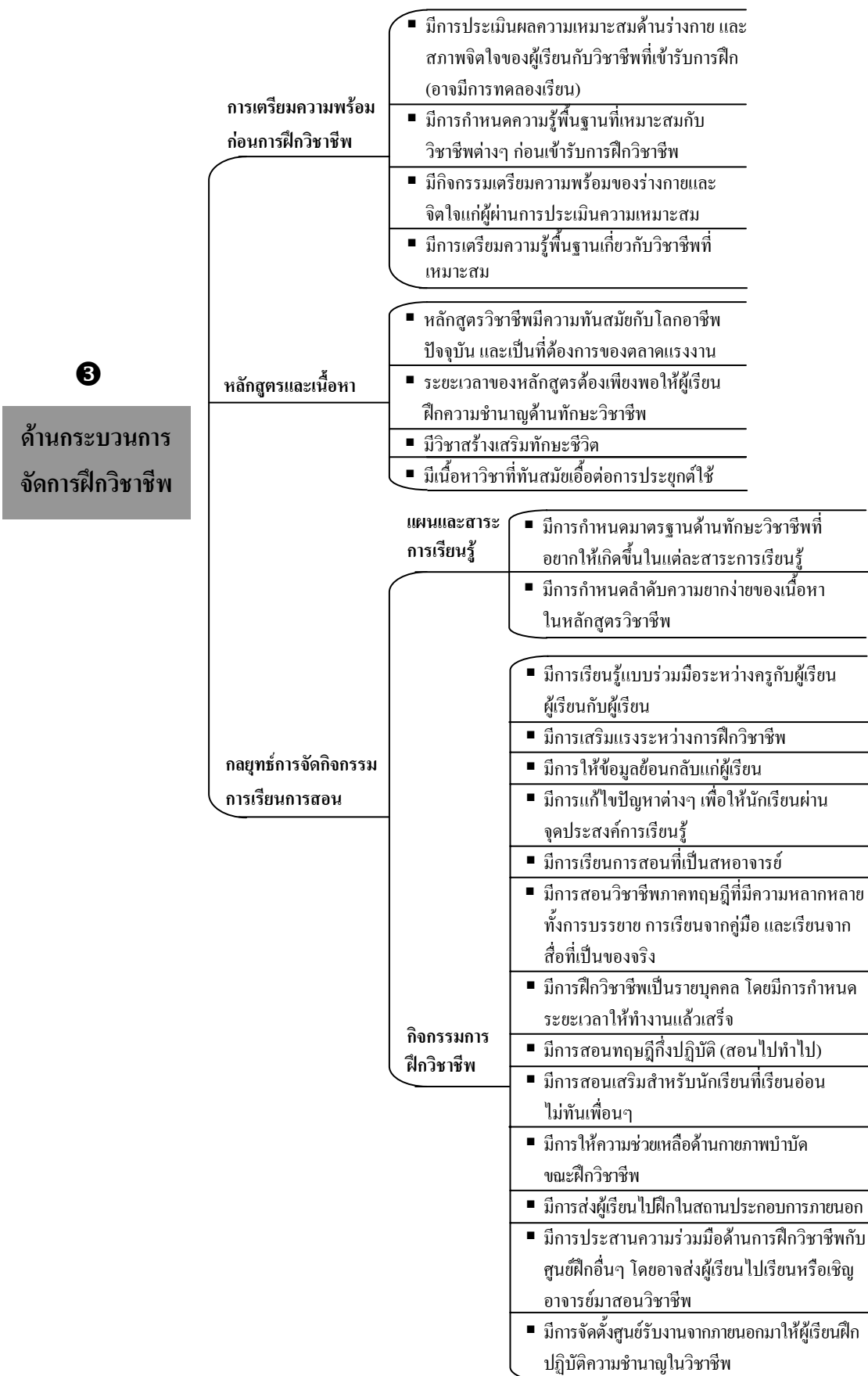

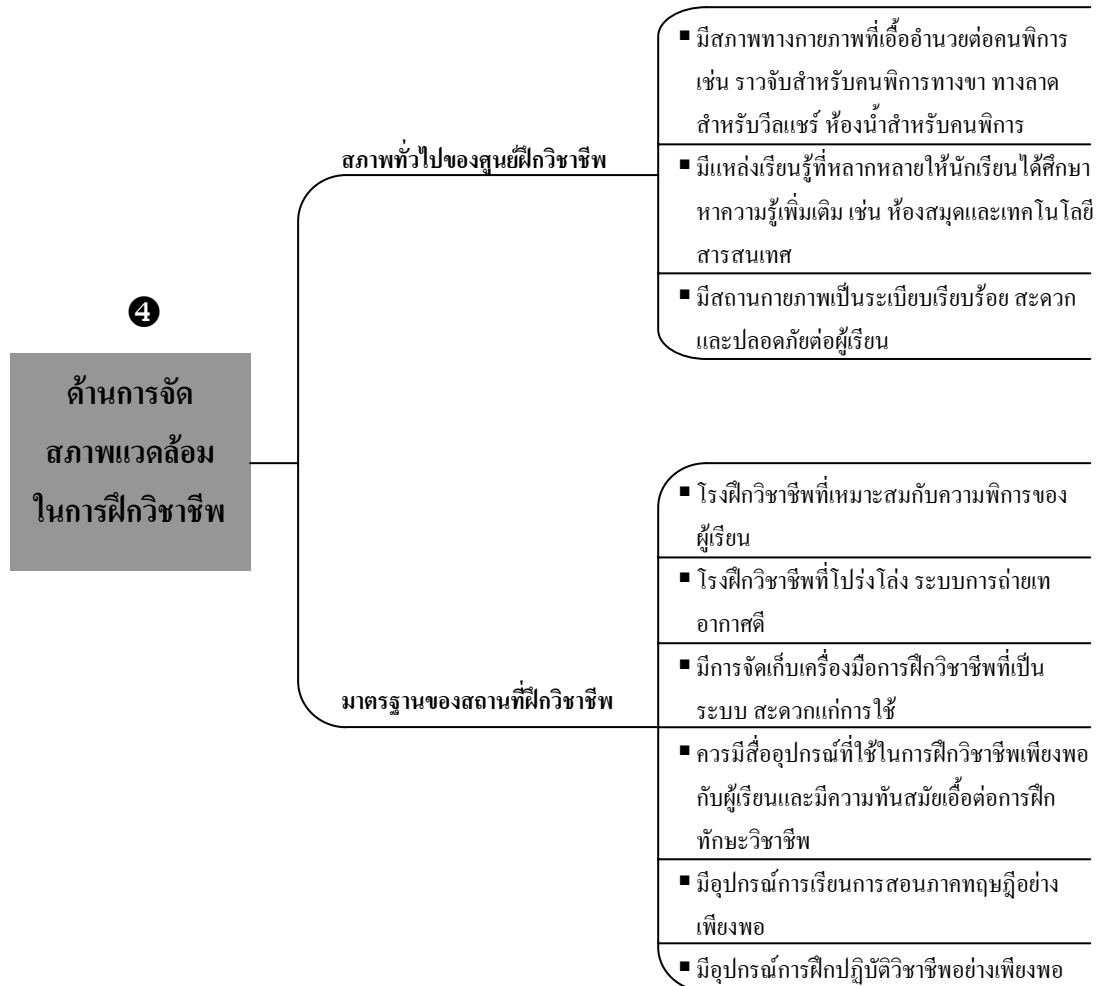
ภาพที่ 46 ร่างรูปแบบการฝึกวิชาชีพสำหรับคนพิการทางกาย (Tentative Training Model) : องค์ประกอบหลัก

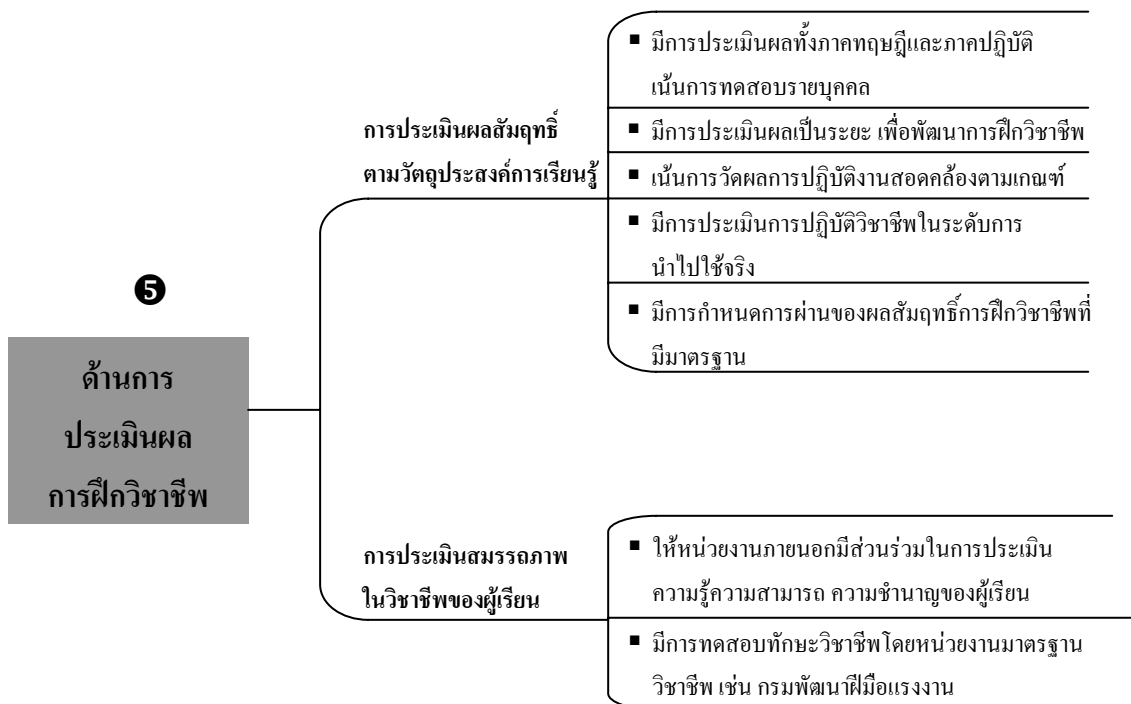
รายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบหลักมีดังต่อไปนี้

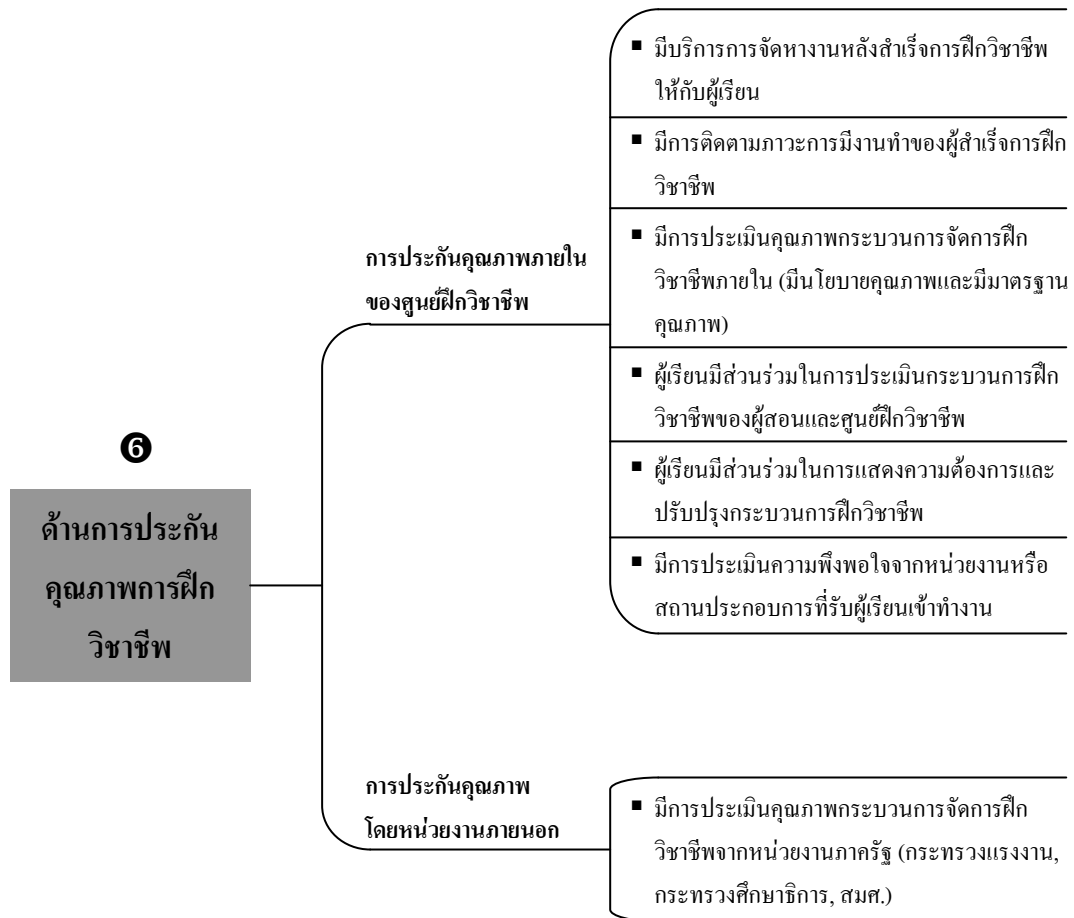

ผู้วิจัยได้นำเสนอร่างรูปแบบการฝึกวิชาชีพนี้ในการจัดเวทีระดมความคิดเชิงวิพากษ์ เรื่อง “รูปแบบการฝึกวิชาชีพที่เหมาะสมกับคนพิการทางกาย” เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้ประเมินความเหมาะสมและเสนอแนวทางการประยุกต์ใช้ ดังผลการศึกษาตอนที่ 3